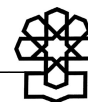

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (۱۶)
بررسی وضعیت شرکتهای دولتی، بانکها
و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت
(ویرایش دوم)

به نام خدا

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. تصویر کلی از وضعیت شرکت‌ها در لایحه بودجه ۱۳۸۶	۱
۲. بررسی تبصره‌ها	۷
۳. جمع‌بندی و پیشنهادات	۲۲
ضمائم	۲۵
۱. برخی ابهامات و ایرادات پیوست بودجه شرکت‌های دولتی	۲۵
۲. جداول	۲۹

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (۱۶)
بررسی وضعیت شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و
مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت
(ویرایش دوم)

مقدمه

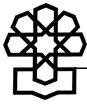
اطلاعات بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت هر سال به شکل پیوست ۲ در بودجه کل کشور (از سال ۱۳۸۵ ضمیمه‌ای نیز به آن افزوده شده است) از طرف دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود. مصارف بودجه‌ای این شرکت‌ها و مؤسسات عمدتاً از منابع داخلی آن‌ها تأمین و به پیشنهاد هیأت‌های مدیره در مجامع عمومی یا شوراهای عالی تصویب و جهت درج در لایحه بودجه ارسال می‌شود. طبق ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مراجع تصویب‌کننده بودجه شرکت‌های دولتی می‌توانند بودجه شرکت تحت مدیریت خود را (مشروط به عدم تغییر برخی از اقلام) اصلاح کنند. بدین ترتیب بخش مهمی از آنچه تحت عنوان پیوست بودجه شرکت‌های دولتی از مجلس می‌گذرد، بلافاصله توسط مراجع مزبور قابل تغییر است. در واقع نقش قانونگذار در رسیدگی به بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در فرایند فعلی بودجه‌ریزی مشخص نیست.

با این حال، این گزارش اطلاعات موجود در پیوست ۲ بودجه کل کشور را با تأکید بر اطلاعاتی که اهمیت بیش‌تری برای قوه مقننه دارد، تحلیل می‌کند. همچنین در این گزارش برخی تبصره‌های لایحه بودجه کل کشور که به شرکت‌های دولتی مربوط است، ارزیابی و در مورد آن اظهارنظر شده است.

۱. تصویر کلی از وضعیت شرکت‌ها در لایحه بودجه ۱۳۸۶

رشد کل منابع و مصارف: بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از نظر درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار (منابع) و از نظر هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها (مصارف) بالغ بر ۱,۶۷۷,۱۰۴,۴۴۹ میلیون ریال است که نسبت به سال قبل ۲۲/۲ درصد رشد داشته است.^۱

۱. حسب بند «ه» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه، مقرر شده که اهداف کمی برنامه خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی و سقف اعتبارات آن‌ها در قوانین بودجه سالانه به نحوی تعیین شود که نسبت اعتبارات شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی هر سال حداقل ۲ درصد کاهش یابد. نسبت یاد شده در قانون سال ۱۳۸۵ معادل ۶۴/۰۵ درصد بوده و برای سال ۱۳۸۶، معادل ۶۱/۰۳ درصد پیش‌بینی شده است که مؤید رعایت مفاد بند «ه» ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه است (جدول ۲ ضمیمه).

جدول ۱ ضمیمه این گزارش، رشد و سهم منابع و مصارف و اجزای آن‌ها را نشان می‌دهد. گفتنی است که اقلام دو بار منظور شده جمعاً به میزان حدود ۵۲ هزار میلیارد ریال شامل اقلام زیر است:^۱

از محل اعتبارات هزینه‌ای	۵,۹۰۲	میلیارد ریال
از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۴۶,۱۳۴	میلیارد ریال
جمع اقلام دو بار منظوره	۵۲,۰۳۶	میلیارد ریال

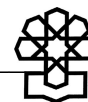
سهم از بودجه کل کشور: در لایحه بودجه ۱۳۸۶، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت ۷۳/۲ درصد بودجه کل کشور را تشکیل می‌دهد (جدول ۲ ضمیمه). این سهم در سال‌های اخیر رو به افزایش است.

سهم هر گروه از شرکت‌ها از کل بودجه شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی: در لایحه بودجه ۱۳۸۶، سهم شرکت‌های دولتی ۸۹/۳ درصد، سهم بانک‌ها ۹/۳ درصد و سهم مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت ۱/۴ درصد است. سهم شرکت‌های سودده ۸۶/۹ و شرکت‌های زیانده ۱۳/۱ درصد است (جدول ۵ ضمیمه). در سال‌های اخیر (به استثنای سال ۱۳۸۳) شرکت‌های نسل اول که به دولت نزدیک‌تر هستند، واجد سهم بالاتری از بودجه مصوب نسبت به سایر شرکت‌ها هستند. نکته قابل توجه آن‌که بودجه شرکت‌های نسل اول (عمدتاً شرکت‌های مادر تخصصی) در سال ۱۳۸۶ نسبت به سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ کاهش یافته و متقابلاً سهم بودجه سایر شرکت‌ها افزایش یافته است. تشریح جزئیات جدول ۵ به‌وسیله مسئولین دولتی، کمک شایانی برای درک علل این تغییر خواهد بود.

تغییرات سهم منابع و مصارف و رشد آن‌ها در سال‌های ۱۳۸۳ الی ۱۳۸۶ به همراه برخی اطلاعات و نسبت‌های دارای اهمیت در جداول ۳ تا ۵ ضمیمه این گزارش آورده شده است.

درآمدها: سهم درآمدها از کل منابع شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت رو به کاهش است.^۲ با نگاهی به جدول ۱ مشخص می‌شود که «درآمدها» بدون احتساب اقلام دو بار منظور شده (صفحات ۷۴-۷۹ پیوست ۲ بودجه کل کشور)، فقط ۱۸/۹ درصد افزایش یافته است که کمتر از رشد کل منابع این شرکت‌هاست، ولی با احتساب این اقلام، کل درآمدهای این شرکت‌ها حدود ۸۸/۹ درصد افزایش یافته است. جدول ۶ ضمیمه نشان می‌دهد که افزایش این اقلام به‌دلیل «شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران» و سایر شرکت‌های پالایشی است.

۱. به قراری که توضیح داده خواهد شد، این اقلام نیازمند اصلاح است که در ضمیمه این گزارش مطرح شده است.
۲. رقمی که به عنوان درآمدهای شرکت‌های دولتی در جداول خلاصه پیوست ۲ بودجه کل کشور درج می‌شود منابعی را که این شرکت‌ها از محل منابع عمومی دریافت می‌کنند شامل نمی‌شود. برخی از این اقلام با عنوان «اعتبارات هزینه‌ای» و «اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» در جداول خلاصه درج و از سرجمع بودجه کل کشور نیز کسر می‌شود. اما برخی اقلام آن بدون ردیف مشخص در پیوست دو (مثل صفحه ۷۴-۷۹) با عنوان اقلام دوبار منظور شده درج، ولی در جداول خلاصه مشخص نمی‌شود.

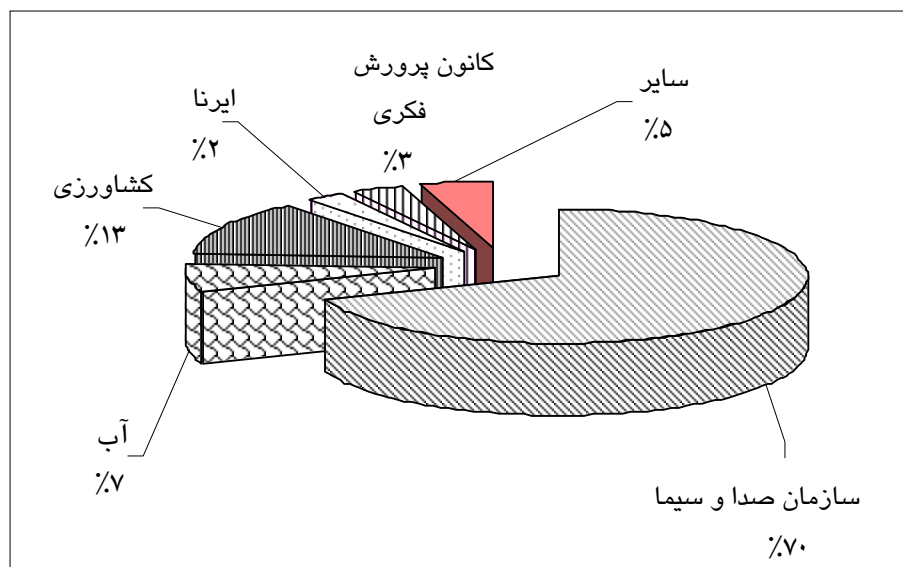
جدول ۱. نحوه محاسبه «درآمدها» در جدول ۱ پیوست ۲ بودجه کل کشور

لایحه ۱۳۸۶		قانون ۱۳۸۵		توضیح	
رشد نسبت به ۱۳۸۵	سهم (درصد)	درآمد (میلیارد ریال)	سهم (درصد)		درآمد (میلیارد ریال)
۸۷,۲۸۹	۸۷/۵۳	۲,۳۴۹,۳۵۶/۸	۸۸/۳۲	۱,۲۵۴,۴۰۴/۲	شرکت‌های سودده
۵۰۴/۴۶	۶/۰۰	۱۶۰,۹۹۴/۴	۱/۸۸	۲۶,۶۳۴/۳	شرکت‌های زیانده
۲۷,۳۵۷	۵/۸۱	۱۵۶,۰۳۰/۰	۸/۶۳	۱۲۲,۵۱۳/۴	بانک‌ها
۵,۶۲۱۳	۰/۶۶	۱۷,۶۷۷/۰	۱/۱۸	۱۶,۷۳۶/۲	مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت
۸۸/۹۸	۱۰۰	۲,۶۸۴,۰۵۸/۲	۱۰۰	۱,۴۲۰,۲۸۸/۱	جمع کل درآمدها
۲۷۸/۴۷		۱,۴۵۰,۸۲۱/۶		۳۸۳,۳۴۱/۹	کسر می‌شود اقلام دوبار منظور شده
۱۸/۹۳		۱,۲۳۳,۲۳۶/۶		۱,۰۳۶,۹۴۶/۲	درآمدها

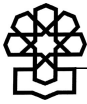
توضیح: منظور از جدول ۱، جدول خلاصه کل منابع و مصارف شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در صفحه ۹ پیوست ۲ بودجه کل کشور است.

اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان): اعتبارات هزینه‌ای^۱ (کمک زیان) ۴۱/۵ درصد رشد داشته است و در سال‌های اخیر رو به افزایش است. سازمان صدا و سیما حدود ۷۰ درصد این اعتبارات را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۱. سهم شرکت‌ها از اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان)

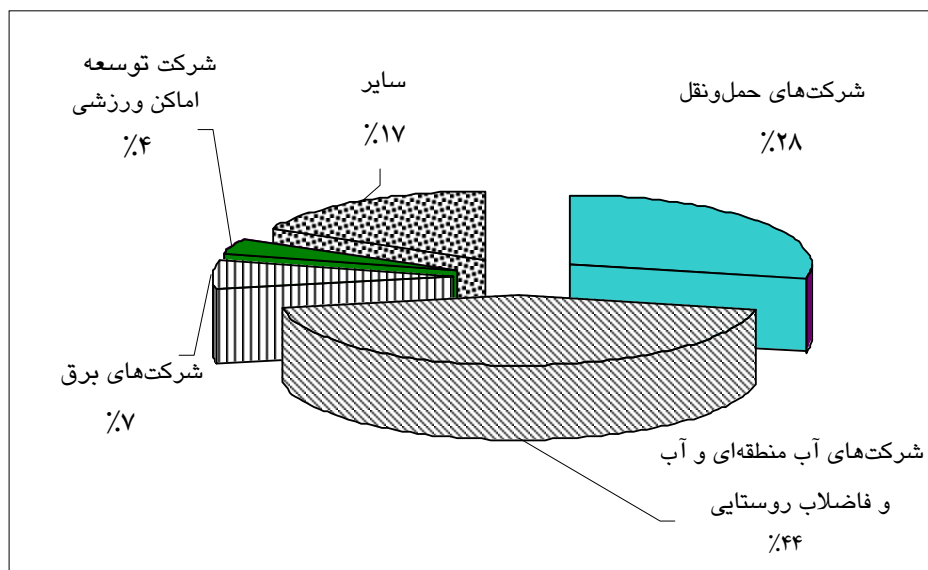

۱. از آنجایی که مقدار این اعتبارات در بودجه عمومی با پیوست ۲ بودجه کل کشور همخوانی ندارد. این رشد بر مبنای پیوست ۲ محاسبه شده است.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای:^۱ این اعتبارات دارای رشد ۲۰/۸ درصد است. اگر چه در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال قبل رشد ۶۸/۳ درصد داشته است. سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از کل هزینه‌های سرمایه‌ای رو به کاهش است. شرکت‌های مربوط به آب و فاضلاب، حمل و نقل و برق سهم برجسته‌تری در این اعتبارات دارند (نمودار ۲).

نمودار ۲. سهم شرکت‌ها از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

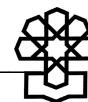
تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی: دریافت این تسهیلات به میزان ۸۳/۹ درصد رشد داشته است. در حالی که رشد بازپرداخت این تسهیلات ۹/۳ درصد بوده است. در نتیجه طبق بودجه ۱۳۸۶ خالص این اعتبارات نقش برجسته‌تری در تأمین مالی سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی خواهد داشت.

وام‌های خارجی: دریافت وام‌های خارجی به میزان ۸/۶ درصد کاهش یافته است. در حالی که بازپرداخت این وام‌ها ۲۰/۵ درصد رشد داشته است. در نتیجه خالص این اعتبارات نقش کم‌تری در تأمین مالی سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی خواهد داشت.

دارایی‌های جاری: کاهش این دارایی‌ها منبع تأمین بخشی از سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های سودده و منبع جبران زیان شرکت‌های یا بعضاً منبع بخشی از سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های زیانده است. در بودجه ۱۳۸۶، این نقش در هر دو گروه شرکت‌ها کاهش یافته است.

سایر دریافت‌ها: این رقم بیش‌ترین سهم را در تأمین منابع هزینه‌های سرمایه‌گذاری خواهد

۱. مقدار این اعتبارات در بودجه عمومی با پیوست شماره ۲ بودجه کل کشور همخوانی ندارد. این رشد بر مبنای پیوست ۲ محاسبه شده است.

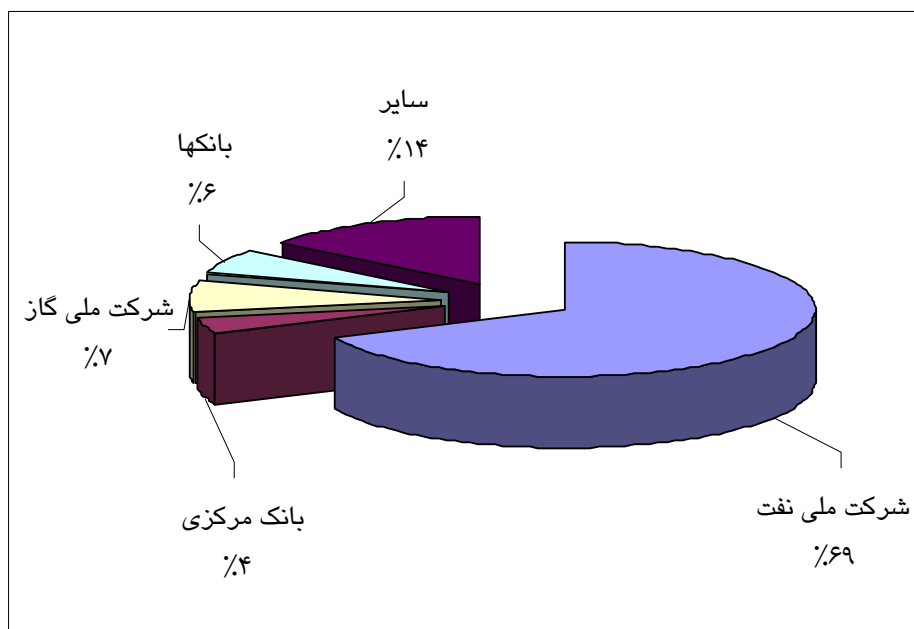
داشت. افزایش ۱۰۸ درصدی سایر دریافت‌ها نسبت به سال ۱۳۸۵، کاهش سهم وام‌های خارجی در تأمین هزینه‌های سرمایه‌گذاری را نیز جبران خواهد کرد.

هزینه‌ها: سهم هزینه‌ها از کل مصارف رو به کاهش است.

مالیات: مالیات پرداختی شرکت‌های دولتی طبق لایحه بودجه ۱۳۸۶ رشد ۲۰/۶ درصدی داشته که کم‌تر از رشد ۵۱ درصدی سال ۱۳۸۵ است. اگر چه سهم مالیات در درآمدها اندکی افزایش دارد. اما، سهم مالیات از خالص سود رو به کاهش است (جدول ۲ ضمیمه).

در سال ۱۳۸۵ بیست شرکت اول معادل ۸۴/۶ درصد از رقم کل مالیات شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت را به خود اختصاص داده‌اند و سهم بقیه شرکت‌ها از مالیات معادل ۱۵/۴ درصد بوده است. ۷۱/۲ درصد از این مالیات متعلق به شرکت ملی نفت ایران بوده است. در سال ۱۳۸۶، سهم بیست شرکت اول از مالیات به ۸۷/۹ درصد افزایش یافته است و سهم بقیه معادل ۱۲/۱ درصد خواهد بود. در سال ۱۳۸۶ سهم مالیات شرکت ملی نفت ایران حدود ۶۸/۵ درصد خواهد بود و کاهش سهم شرکت مزبور به وسیله افزایش سهم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شرکت ملی گاز ایران و شرکت مخابرات ایران جبران شده است (جدول ۷ ضمیمه).

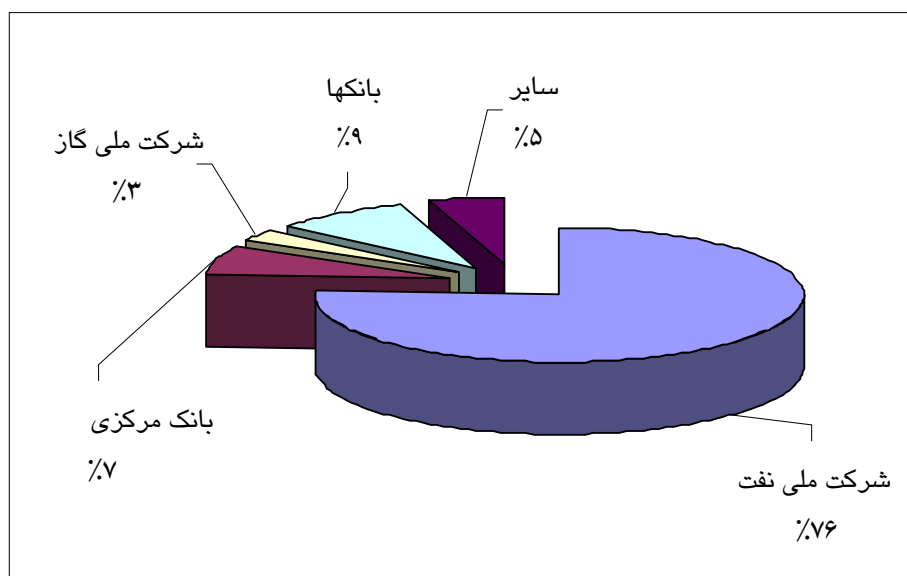
نمودار ۳. سهم شرکت‌ها و بانک‌های دولتی از مالیات پرداختی به دولت

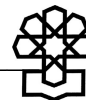

سود سهام: قاعداً باید در جدول منابع و مصارف شرکت‌ها، سهم دولت و سهم سایر سهامداران شرکت‌ها از سود سهام تفکیک می‌شد. با این حال، سود سهام رشدی معادل ۲۵/۱ درصد داشته که سهم عمده آن متعلق به «سهم دولت» است. اگر چه سهم سود سهام از درآمدها رو به افزایش است؛ اما سهم سود سهام از خالص سود رو به کاهش است. شرکت ملی نفت ایران با ۲۳,۵۲۰ میلیارد ریال سود سهام در سال ۱۳۸۵ حدود ۸۱/۶ درصد از مجموع سود سهام پرداختی شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت را به خود اختصاص داده است و مجموع سهم ۲۰ شرکت اول به میزان ۹۹/۵ درصد است. سهم بقیه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت فقط ۰/۵ درصد از کل سود سهام سال ۱۳۸۵ بوده است. در سال ۱۳۸۶ سهم سود سهام شرکت ملی نفت ایران ۷۵/۹ درصد و سهم سود سهام ۲۰ شرکت اول ۹۹/۵ درصد خواهد بود (جدول ۷ ضمیمه).

نمودار ۴. سهم شرکت‌ها و بانک‌های دولتی از سود سهام سهم دولت

وجوه اداره شده: این وجوه در سال ۱۳۸۶ حدود ۳۱/۶ درصد کاهش داشته است. جدول ۸ ضمیمه اجزای وجوه مزبور را در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ به تفکیک نام شرکت و مؤسسه انتفاعی وابسته به دولت نشان می‌دهد. شرکت‌های زیانده معمولاً سهم قابل توجهی در پرداخت این وجوه دارند، اگر چه به طور کلی، وجوه اداره شده رو به کاهش است. **هزینه‌های سرمایه‌ای:** این هزینه‌ها ۳۲/۳ درصد رشد داشته و در سال‌های اخیر روند افزایشی دارد. منابع تأمین مالی هزینه‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی اعم از سودده و زیانده چندان شفاف نیست و نمی‌توان به درستی درباره ساختار مالی این شرکت‌ها اظهار نظر کرد.

۲. بررسی تبصره‌ها

• تبصره «۱»، بند «الف»، جزء ۳

به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود تا مبلغ بیست هزار میلیارد ریال از طریق اوراق مشارکت برای تکمیل عملیات اجرائی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای انتفاعی استفاده نماید. بازپرداخت اصل و سود متعلقه اوراق مشارکت از محل منابع داخلی شرکت‌های استفاده‌کننده صورت خواهد پذیرفت. پس از تصویب فهرست طرح‌های استفاده‌کننده از اوراق مزبور و تضمین بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت توسط هیأت مدیره و مجمع عمومی شرکت‌های ذی‌ربط، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز به تضمین بازپرداخت‌ها خواهد بود.

اظهار نظر کارشناسی: اولاً طبق قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، شرکت‌های دولتی قادر به انتشار اوراق مشارکت با تضمین خود برای طرح‌های انتفاعی هستند و نیازی به اخذ این مجوز با توجه به قانون مورد اشاره وجود ندارد. ثانیاً، اگر طرح‌ها انتفاعی و به‌گونه‌ای بوده که مسئولین شرکت برای آن قادر به ارائه تضمین هستند، چه نیازی به ارائه تضمین مجدد به‌وسیله سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است. از این‌رو توصیه می‌شود از تصویب این نوع تبصره‌ها و احکام که هم قوانین موجود را نادیده می‌گیرند و هم در نبود فهرست از پیش تعیین شده طرح‌های واجد شرایط اصل شفافیت را زیر سؤال می‌برد، جداً خودداری شود. ضمن این‌که باید توجه داشت انتشار این اوراق می‌تواند میزان سود سهام و مالیات شرکت‌های دولتی در سنوات بعد را کاهش دهد.

• تبصره «۱»، بند «ب»

بازپرداخت مالیات عملکرد به صورت علی‌الحساب توسط شرکت‌های دولتی و بانک‌هایی که سود ویژه دارند.

اظهار نظر کارشناسی: اولاً به رسم چند سال اخیر، اخذ مالیات علی‌الحساب برای سال ۱۳۸۶ که کماکان نوعی استقراض ضمن بودجه بدون شفاف‌سازی و ذکر صریح آن است، مدنظر قرار گرفته که عملاً شرکت‌ها را در تنگنای نقدینگی و احتمالاً مالی، قرار خواهد داد. ثانیاً باز پس گرفتن مبالغ مزبور (در صورتی که مبلغ علی‌الحساب بیش از سود ابرازی واقعی در عملکرد باشد)، مشمول پرداخت خسارتی به نرخ یک و نیم (۱/۵) درصد در ماه از تاریخ دریافت تا زمان استرداد است که توسل به این شیوه را کماکان با تردید بیشتری مواجه می‌کند. ثالثاً اضافه شدن مالیات علی‌الحساب موصوف به مالیات مقطوع تلقی شده و موضوع ماده (۸) قانون برنامه چهارم توسعه به موجب بند «ب» تبصره «۸» لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور است که در عمل شرکت‌های

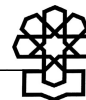

واگذارنده سهام را با تنگنای مالی مواجه ساخته است. ضمناً جمع ارقام ردیف‌های ۱۱۰۱۰۲ و ۱۱۰۱۰۶ قسمت سوم لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور معادل ۴۱,۲۵۱,۵۰۰ میلیون ریال (۱۲۰۱۵۰۰۰+۲۹۲۳۶۵۰۰) است، در صورتی که این رقم (یعنی مالیات مندرج در پیوست ۲ منضم به لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور)، در خلاصه کل منابع و مصارف بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها معادل ۴۴,۲۹۷,۵۶۲ میلیون ریال است. از این رو ضرورت دارد رقم مندرج در تبصره «ا» بند «ب» از این بابت اصلاح شود. قابل ذکر آنکه در ردیف ۱۱۰۱۰۳، به‌رغم اتخاذ شیوه مزبور ظرف سال‌های اخیر، مبلغ ۱۹,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال یا عنوان «مالیات معوقه و عملکرد سال ۱۳۸۴ شرکت‌های دولتی» پیش‌بینی شده که توسل به این شیوه را بیش‌تر دچار تردید می‌کند.

• تبصره «ا»، بند «ج»

پرداخت حداقل ۴۰ درصد سود ابرازی سال ۱۳۸۵، علاوه بر پرداخت مالیات بر درآمد عملکرد سال ۱۳۸۵، توسط شرکت‌های دولتی و بانک‌ها.

اظهار نظر کارشناسی: یکی از مزیت‌های تصویب اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۳۸۰، کاهش نرخ مالیات بر درآمد مشمول مالیات (سود خالص) شرکت‌های دولتی و در نتیجه عدم ضرورت پنهان‌کاری و اختفای سود واقعی اعلام شد. با توجه به این استدلال، تصویب احکامی مشابه بند «ج» تبصره «ا» در سال‌های اخیر باعث شده که در عمل اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم نادیده انگاشته شده و تأثیر خود را از دست بدهد. به‌خصوص که اخذ حداقل ۴۰ درصد سود ابرازی به‌طور مستمر باعث می‌شود که اگر حتی در عمل سودی متصور باشد به جای اختصاص مازاد آن به کسر مالیات متعلقه به امر سرمایه‌گذاری (به جای توسل به انتشار اوراق مشارکت و نظایر آن در همین لایحه)، در عمل منابع حاصله به کسری‌های پنهان بودجه کل کشور اختصاص یابد که به هیچ روی تداوم این رویه توصیه نمی‌شود. در ضمن با توجه به ارقام مندرج در لایحه از این بابت، ابهاماتی از حیث نحوه محاسبه و چگونگی اعمال مفاد این بند درباره سود سهام دریافتی شرکت‌های دولتی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر و همچنین شرکت‌های مشمول واگذاری مطرح است که نیاز به بررسی دارد. به این نوع تزییق، تزییقات تبصره‌هایی مانند بند «و» تبصره «۲» و بند «ی» تبصره «۹» نیز همه ساله افزوده می‌شود که به ترتیب اولی در مورد اختصاص ۹۰ درصد از سود ویژه (پس از کسر مالیات و سود سهم دولت) پس از تصویب شورای اقتصاد به صورت وجوه اداره شده برای برخی سرمایه‌گذاری‌های مصرح در بند مزبور و دومی در مورد اختصاص مبلغ ۴۰۰ میلیارد ریال از محل منابع داخلی شرکت‌های تابع وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به صورت وجوه اداره شده برای حمایت از پروژه‌ها و طرح‌های توسعه‌ای اشتغال‌آفرین و... است. با تصویب این قبیل تبصره‌ها در عمل اساسنامه و اختیارات مدیران شرکت‌ها نادیده

انگاشته شده و زمینه را برای برخی نابسامانی‌ها در زمینه‌های مشابه فراهم می‌کند. از این‌رو ضرورت دارد از تصویب این قبیل احکام جداً خودداری شود.

• تبصره «۲»، بند «ه»

افزایش سرمایه دولت در بانک‌های توسعه صادرات و صنعت و معدن از حساب ذخیره ارزی سهم بخش خصوصی، معادل ارزی ۲۲۲۵ میلیارد ریال برای هر کدام از دو بانک مذکور.

اظهار نظر کارشناسی: به‌رغم صراحت بند «ز» ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه و تقدم و

تأخر موارد آن به شرح زیر:

(الف) نسبت کفایت سرمایه بانک کمتر از حداقل تعیین شده به‌وسیله شورای پول و اعتبار باشد.

(ب) افزایش سرمایه دولت از محل مالیات و سود سهم دولت به طور سنواتی پس از واریز

میسر نباشد.

(ج) تأمین مابه‌التفاوت افزایش سرمایه از طریق وجوه حاصل از فروش سهام یا حق تقدم سهام

بانک‌ها به حساب سرمایه بانک‌ها میسر نباشد.

(د) اعتبار لازم در بودجه سنواتی دولت منظور شده باشد.

در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ حسب بند «ه» تبصره «۲»، افزایش سرمایه بانک صنعت و معدن و

در سال ۱۳۸۶ افزایش سرمایه بانک توسعه صادرات با توسل به شیوه مصرح در جزء «د» فوق

آن هم از ۵۰ درصد سهم بخش خصوصی از حساب ذخیره ارزی (به‌جای استفاده از منابع بند «د»

تبصره «۲» یعنی سهم بخش دولتی) مدنظر قرار گرفته است. علاوه بر مشکل قانونی مورد اشاره،

سؤال این است که آیا سایر ترتیبات بند «ز» ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم جوابگو نیست که به

شیوه تأمین اعتبار، آن هم از موجودی حساب ذخیره ارزی، توسل جسته می‌شود؟

• تبصره «۶»، بند «ب»

تعیین قیمت برق، گاز، آب و فاضلاب به صورت پلکانی

اظهار نظر کارشناسی: تعیین قیمت اقلام مذکور به‌صورت پلکانی، بدون هیچ‌گونه توضیحی در

بند بالا پیش‌بینی شده است. با توجه به اهمیت مسأله قیمتگذاری در مورد کالاهای اساسی،

ضرورت دارد جزئیات بیشتری در مورد چگونگی افزایش نرخ، نحوه احتساب آن بین دولت و

مصرف‌کننده و آثار اقتصادی آن در هزینه خانوار، در متن تبصره گنجانده شده و پس از بررسی

دقیق، تصمیم لازم اتخاذ شود. در ضمن در صورتی که تعیین قیمت به‌صورت پلکانی منجر به

افزایش سطح قیمت این کالاها و خدمات شود مغایر با ماده (۳) قانون برنامه چهارم توسعه است.

• تبصره «۶»، بند «د»، جزء ۲-۶

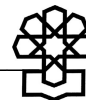
انتقال مالکیت اراضی با فوریت به صورت رایگان به وزارت مسکن به وسیله دستگاه‌های اجرائی ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه. املاک متعلق به شرکت‌های دولتی و بانک‌های دولتی موضوع این بند با قیمت دفتری توسط وزارت مسکن و شهرسازی خریداری می‌شود. این اراضی در چارچوب مکان‌یابی موضوع جزء «۵» بند «د» تبصره «۶» و با پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود.

اظهار نظر کارشناسی: در جای‌جای این ماده واحده شرکت‌های دولتی - به‌رغم ماهیت متفاوتشان - نسبت به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به یک چوب رانده شده و احکام مختلف با درج عبارت «کلیه دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه، به آنان نیز تسری داده می‌شود». جزء ۲-۶ بند «د» تبصره «۶» مصداق بارزی از این طرز رفتار است که در ابتدای آن به تمام دستگاه‌های اجرائی که شرکت‌های دولتی نیز در زمره آنان قرار دارند اشاره شده است. در انتهای آن جزء آمده است که «املاک متعلق به شرکت‌های دولتی و بانک‌های دولتی با قیمت دفتری توسط وزارت مسکن و شهرسازی خریداری می‌شود»، اولاً، برای درج استثنای این شیوه نگارش در قانون‌نویسی استفاده نمی‌شود و ثانیاً اگر هدف کاهش تصدی‌های دولتی باشد احتساب اراضی این قبیل شرکت‌ها به قیمت دفتری هنگام فروش، از ارزش سهام و در نتیجه از جذابیت آن‌ها برای واگذاری خواهد کاست. از این‌رو ضرورت دارد کلاً متن این جزء در جهت حذف این قبیل دستگاه‌ها، اصلاح شود.

• تبصره «۷»، بند «ب»

قانون ممنوعیت ورود برخی از کالاهای غیرضرور در مورد سیگار لازم‌الاجرا نبوده و تأمین کسری سیگار مورد نیاز در سال ۱۳۸۶ از طریق واردات مجاز شناخته شده است.

اظهار نظر کارشناسی: از آنجایی که همواره این واردات با توجه به قوانین و مقررات مربوط برای دولت درآمدزایی داشته، ضرورت دارد به منظور تعدیل آثار و پیامدهای ناخوشایند آن، نسبت به حصول اطمینان از احتساب و محاسبه درآمد مربوط در بودجه شرکت دخانیات اطمینان حاصل شود. همچنین در تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ از یکسو واردات سیگار آزاد اعلام شده و از سوی دیگر در بند «و» تبصره «۱۴»، ۵ درصد قیمت هر نخ سیگار تولید داخل و ۱۰ درصد قیمت سیگار وارداتی افزایش داده شده است. سؤال مطروحه این است که آیا آثار مالی این حکم نیز در بودجه سال ۱۳۸۶ شرکت مذکور به شرح پیوست ۲ آمده است یا خیر؟

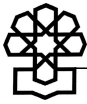
• تبصره «۸»، بند «ج»

پرداخت بدهی‌های قطعی دولت به صندوق‌های بازنشستگی و همچنین بازپرداخت تعهدات ارزی از محل فروش و یا واگذاری سهام تا سقف ۴۰ هزار میلیارد ریال .

اظهار نظر کارشناسی: در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور برای عواید ناشی از خصوصی‌سازی در مجموع مبلغ ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که از این مبلغ ۴۰,۰۰۰ میلیارد ریال آن موضوع بند «ج» تبصره «۸» (جمعاً - خرجی) بوده و ۳۰,۰۰۰ میلیارد ریال آن نقدی است. در اصلاحیه ارسالی از طرف دولت رقم ۴۰,۰۰۰ میلیارد ریال به رقم ۲۷,۶۲۷ میلیارد ریال تقلیل یافته و بقیه آن یعنی ۱۲,۳۷۳ میلیارد ریال در ردیف ۱۰۵۰۰۸ (جدید نسبت به لایحه ۱۳۸۶)، جهت بازپرداخت تعهدات ارزی اختصاص یافته است. با توجه به روند واگذاری‌ها از یکسو، بحث توزیع سهام عدالت (عمدتاً از میان سهام شرکت‌های مادر تخصصی غیر مشمول اصل ۴۴ قانون اساسی) و نیز عملکرد واقعی واگذاری‌ها در سال جاری (۴۸۱/۸ میلیارد ریال - بخش نقدی) از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که مبلغ مزبور به‌طور صوری جایگزین برداشت بیش‌تر از حساب ذخیره ارزی شده است و در عمل مجدداً با منابع حساب مزبور جایگزین خواهد شد. از آنجایی که پیش‌بینی درآمدهای غیر قابل تحقق به مصلحت نیست، ضرورت دارد از هم‌اکنون ضمن ارائه گزارش مختصری درباره واگذاری‌ها، موانع و محدودیت‌ها، نسبت به رقم مزبور تجدیدنظر به‌عمل آید. در ضمن در این تبصره به‌طور کلی مقوله پرداخت بدهی‌های قطعی دولت با اولویت صندوق‌های بازنشستگی مطرح شده، در حالی‌که تاکنون بخش غیرنقدی عواید خصوصی‌سازی عمدتاً برای صندوق‌های بازنشستگی به‌کار گرفته شده است، از این‌رو ضرورت دارد به بند «ج» تبصره «۸» از این بابت شفافیت بیش‌تری داده شود. در ضمن با توجه به ماده «۸» قانون برنامه چهارم توسعه، در صورتی‌که رقم مورد اشاره ۳۰ درصد سهم دولت باشد، رقم کل واگذاری‌ها باید با احتساب ۷۰ درصد مابقی ابتدا به میزان ۲۳۳۴۰۰ میلیارد ریال محقق شود تا موجبات حصول این بخش از آن برای دولت میسر شود که غیر واقعی بودن آن را بیش از پیش نمایان می‌کند.

• تبصره «۸»، بند «ه»

انتقال سهام متعلق به شرکت مادر تخصصی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران در شرکت صنایع سیمان شهرکرد (سهامی خاص) به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ایران و تسویه بدهی سازمان مذکور به دولت (وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و خزانه‌داری کل کشور) به تشخیص سازمان مزبور.

اظهار نظر کارشناسی: دولت، در این بند، به جای اولویت بخشیدن به بورس در امر واگذاری سهام از یکسو و بدون توجه به نظر شرکت سرمایه‌گذار از سوی دیگر، مبادرت به ارائه حکمی برای واگذاری سهام کرده که علاوه بر اشکالات مورد اشاره، واگذاری آن به یک نهاد عمومی غیردولتی محل تأمل است. در ضمن مقرر داشته که به ازای آن، بدهی‌های سازمان مزبور و شرکت‌های تابعه آن به دولت تسویه شود. ابهام در ارزش سهام موضوعه، همچنین روشن نبودن میزان بدهی به دولت از طرف سازمان نامبرده و شرکت‌های تابعه خود به پیچیدگی مسأله می‌افزاید. به طوری که اساساً این تبصره بودجه‌ای تلقی نشده و ارتباطی به بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور ندارد. گفتنی است در صورت تصویب این تبصره، وصول مبلغ ۳۳,۵۰۰ میلیارد ریال بازپرداخت وام موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه که ضمن بودجه سازمان مزبور در پیوست «۲» درج شده، با عنوان تسویه بدهی به دولت منتفی خواهد شد.

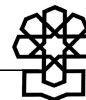
● **تبصره «۹»، بند «ل»**

افزایش سرمایه شرکت مخابرات ایران در شرکت خدمات هوایی پست و مخابرات (پیام) به منظور تسویه بدهی آشیانه جمهوری اسلامی ایران به شرکت خدمات هوایی پست و مخابرات از محل منابع داخلی شرکت مزبور، افزایش سرمایه مزبور، هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی شده است.

اظهار نظر کارشناسی: اولاً شرکت مخابرات ایران در صورتی که افزایش سرمایه را طبق گزارش توجیهی، لازم و ضروری بداند، علی‌الاصول مبادرت به این کار خواهد کرد و بنابراین نیاز به تبصره ندارد، ثانیاً اگر مبلغ مزبور بابت افزایش سرمایه است، در این صورت عدم رجوع به مجمع عمومی و نادیده گرفتن بودجه‌های مصوب سنواتی با ایجاد تعهد درباره تسویه بخشی از بدهی آشیانه جمهوری اسلامی ایران به شرکت خدمات هوایی پست و مخابرات، معنایش این است که شرکت مخابرات ایران به جای دولت، بخشی از مطالبات لاوصول شرکت مزبور را از منابع خود به بهانه افزایش سرمایه، تأمین می‌کند. جایزه این امر نیز قابل قبول تلقی کردن آن در قالب هزینه است، حال آن که اساساً سرمایه‌گذاری در شمار هزینه‌های قابل قبول نبوده و ماهیت هزینه نیز ندارد. احتراز از تصویب چنین تبصره‌هایی به استقلال شرکت‌ها، تثبیت مواد قانونی قانون مالیات‌های مستقیم و حفظ حرمت اختیارات قانونی مدیران و مجامع عمومی منجر خواهد شد.

● **تبصره «۹»، بند «م»**

شرکت‌های مخابراتی موظفند که مبلغ ۱۱۷۰ میلیارد ریال به ردیف ۱۳۰۴۰۷ واریز نمایند تا وجه مزبور مصروف فعالیت‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های پست، سازمان فضایی ایران، سازمان تنظیم مقررات ارتباطات رادیویی و تأمین شبکه زیرساخت شود.

اظهار نظر کارشناسی: این نوع احکام ضمن آن که بودجه‌های مصوب را مغشوش و ناقص می‌کند، در ضمن اعتقاد به وجود بودجه عملیاتی را به کلی منتفی کرده به خصوص که تأمین هزینه‌های دو مؤسسه دولتی به وسیله یک شرکت دولتی خلاف اساسنامه و فاقد توجیه است. از این رو ضرورت دارد احکام تبصره‌ها مبتنی بر احکام قانونی برنامه چهارم توسعه و سایر قوانین و مقررات تنظیم شود تا از هرگونه هرج و مرج جلوگیری شود.

• تبصره «۱۱»

به لحاظ اهمیت احکام عمده تبصره «۱۱» در مورد شرکت ملی نفت ایران و روابط فی مابین با دولت تشریح این احکام به گزارش جداگانه‌ای احاله شده است و در این گزارش صرفاً برخی موارد آن به‌طور موجز بررسی می‌شود.

• تبصره «۱۱»، بند «الف»

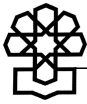
در چارچوب اهداف ذیل بند مذکور، مبالغی به صورت وجوه اداره شده، یارانه سود تسهیلات یا کمک بلاعوض در سقف اعتبارات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی مندرج در پیوست یک و همچنین از محل منابع داخلی شرکت‌های ملی نفت ایران و شرکت توانیر پرداخت می‌گردد که این وجوه به‌عنوان هزینه قطعی تلقی می‌شود.

اظهار نظر کارشناسی: صرف نظر از مغایرت حکم این بند با ماهیت و حتی شکل بودجه عملیاتی، معنای آن این است که بودجه اختصاص داده شده برای طرح‌های مندرج در پیوست ۱ این قانون از این نظر بالاتر تخمین زده شده و پیش‌بینی گردیده است که می‌تواند بدون آن که به هدف طرح، مدت اجرای طرح و... لطمه‌ای بزند، بخشی از اعتبارات آن به وجوه اداره شده، یارانه سود تسهیلات یا کمک بلاعوض اختصاص یابد. اگر چنین است، ضرورت دارد در اعتبارات مزبور تجدید نظر شده و مبالغ مازاد شناسایی و مشخصاً به اهداف مورد نظر در قالب طرح‌های مشخص اختصاص یابد.

از آنجا که این بند، منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران و شرکت توانیر را نیز در بر می‌گیرد این پیام را می‌دهد که منابع داخلی شرکت‌های مزبور، بالقوه دارای چنین قابلیت هستند. در این صورت چه ضرورتی دارد ارقام واهی در چارچوب هزینه‌های عنوان شده در پیوست «۲» درج شود و براساس این حکم برای امر دیگری به مصرف برسد. به هر حال حتی در غیاب بودجه عملیاتی و پذیرش نظام سنتی قبلی که به ظاهر بودجه برنامه‌ای بوده است نیز این رویه قابل توجیه نیست.

• تبصره «۱۱»، بند «ب»

اخذ تسهیلات مالی خارجی و یا بیع متقابل تا معادل ارزی مبلغ ۴۰,۰۰۰ میلیارد ریال توسط شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران برای اجرای طرح‌های بند مذکور مجاز است.

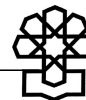

اظهار نظر کارشناسی: شرکت‌های ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران و شرکت ملی نفت ایران (در اصلاحیه اضافه شده)، مجاز به اخذ تسهیلات مذکور شده‌اند، در حالی که در بودجه شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران مندرج در پیوست ۲ در این مورد سهم هر شرکت نامشخص بوده و اگر تسهیلات مالی خارجی باشد، در پیوست مزبور رقمی از این بابت درج نشده، ضمن آن‌که در بودجه نویسی کلمه «یا» از مواردی است که امکان عملی برآورد ارقام را منتفی و بودجه را بلا تکلیف و غیر شفاف می‌کند. در ضمن تسهیلات مالی خارجی منعکس در بودجه شرکت ملی نفت ایران که در اصلاحیه به حکم مزبور افزوده شده، به نظر می‌رسد برای طرح‌هایی از قبل پیش‌بینی شده باشد و به نظر نمی‌رسد سهم نامشخص شرکت از رقم فوق باشد.

• تبصره «۱۱»، بند «ج»، جزء «۳»، پاراگراف «۳»

مابه‌التفاوت قیمت آزاد برق معادل ۶۴۲ ریال به ازای هر کیلووات ساعت و قیمت فروش تکلیفی آن در داخل کشور در دفاتر شرکت توانیر در بدهکار حساب دولت ثبت می‌شود. معادل این رقم به صورت گواهی اعتباری به شرکت داده می‌شود.

اظهار نظر کارشناسی: تفاوت قیمت آزاد برق معادل ۶۴۲ ریال به ازای هر کیلووات ساعت و قیمت فروش تکلیفی آن در داخل کشور بر حسب جزء فوق به بدهکاری‌های دولت اضافه شده اما بار مالی آن در پاراگراف سوم جزء مذکور نشان داده نشده است و معلوم نیست که گواهی اعتباری صادره تحویلی به شرکت که به موجب مفاد سطر آخر پاراگراف چهارم همین بند به وسیله هیأت دولت قابل جابه‌جایی و افزایش نیز هست، آثار مالی خود را در بودجه چه سالی خواهد گذاشت؟ زیرا تسویه آن موکول به تأیید سازمان حسابرسی و تصویب کار گروهی شده است که می‌باید عملکرد مالی این جزء را به صورت مستقل تعیین تکلیف نمایند. در ضمن در پاراگراف دوم بند «ه» همین بند از تبصره، بدون توجه به حکم بالا، پیش‌بینی کرده که مبلغ بستانکاری شرکت مادر تخصصی توانیر با اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی در پایان هر سه ماه قابل برداشت به صورت علی‌الحساب از موجودی حساب ذخیره ارزی خواهد بود. به هر تقدیر به نظر می‌رسد که دولت در مورد پرداخت علی‌الحساب و تسویه - به ترتیب فوق - در عمل با مشکلاتی مواجه خواهد شد که باید با اصلاح متون احکام مربوطه، از هم اکنون نسبت به آن چاره‌اندیشی کند، به خصوص که براساس جزء ۶ همین بند از تبصره، داد و ستد گواهی اعتباری با خزانه‌داری کل کشور مجاز شناخته شده و در پایان سال تسویه نهایی برای آن پیش‌بینی شده است که حداقل در مورد توانیر با توجه به ضرورت حسابرسی و تشکیل کار گروه برای امر تسویه حساب، ناصحیح به نظر می‌رسد. در ضمن علی‌رغم تعیین تکلیف جداگانه برای تسویه با توانیر، در هنگام نگارش پاراگراف مربوط به تدوین آیین‌نامه اجرائی بند «ج» تبصره «۱۱»، مجدداً نام شرکت توانیر و وزارت نیرو (در

مورد برق) آورده شده که به نظر می‌رسد با توضیحات فوق نیازمند اصلاح است. در ضمن با توجه به تکلیف وزارت نفت و نیرو در جزء ۳ بند «و» به اعمال نرخ مخفف انرژی کشاورزی برای مشترکینی که از روش‌های نوین آبیاری (قطره‌ای - بارانی) استفاده می‌کنند، در مورد پرداخت مابه‌التفاوت مربوط، حکمی آورده نشده است، به خصوص که این تخفیف به شرکت‌های زیرمجموعه وزارتخانه تحمیل شده است.

• تبصره «۱۱»، بند «د»

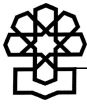
شرکت ملی گاز ایران و شرکت‌های توزیع گاز استانی موظفند تا سقف ۶۰۰ میلیارد ریال از منابع داخلی خود را در روستاهایی که حداکثر تا فاصله پنج کیلومتری از خطوط انتقال قرار دارند، بدون اخذ خودیاری هزینه کنند.

اظهار نظر کارشناسی: همان‌طور که بارها تذکر داده شد دولت بدون توجه به این‌که شرکت‌هایی مانند شرکت ملی گاز ایران و شرکت‌های توزیع گاز استانی باید به صورت تجاری اداره شوند و اتخاذ تصمیم درباره طرح یا پروژه در چارچوب اساسنامه شرکت و در صورتی که واجد توجیه باشد، با مجامع عمومی آن‌هاست، اما در این بند آن‌ها را مکلف به هزینه مبالغی می‌کند که می‌تواند مغایر با فلسفه وجودی آن‌ها باشد، از این رو مجدداً تأکید می‌کند که حداقل اگر دولت برخی از شرکت‌ها را شرکت تلقی نمی‌کند، لازم است آن‌ها را به صورت مؤسسه دولتی تبدیل و اداره کند تا از ایجاد این‌گونه ابهامات و تضادها خلاصی پیدا کند.

• تبصره «۱۱»، بند «و»، جزء «۴»

به وزارتخانه‌های نیرو، نفت و ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده شده تا در صورت تمایل مشترکین، از آنان بابت بهای آب، برق، گاز و تلفن پیش‌پرداخت دریافت نموده و تخفیف پیش‌پرداخت دریافتی را برابر نرخ سود اوراق مشارکت به حساب بستانکاری مشترکین منظور نمایند.

اظهار نظر کارشناسی: با توجه به ماهیت مصرفی بودن کالاهای عمومی مزبور از یکسو و کمبود اقلام آن برای اکثر مشترکین از سوی دیگر، به نظر نمی‌رسد این رویه درست باشد و عملیات پیچیده مالی را به شرکت‌های مرتبط تحمیل می‌کند که ضرورت عدم اجرای آن را حتمی‌تر می‌کنند. ضمن آن‌که می‌تواند تمایل مشترکین نادیده انگاشته شده و در مواردی مانند مراکز عمده صنعتی به ابزاری برای اعمال فشار در جهت تأمین کمبود نقدینگی شرکت‌های ارائه دهنده این خدمات تبدیل شود. بالاخص که این تبصره متوجه شرکت‌های وزارتخانه‌های مزبور است و معلوم نیست چرا از آن‌ها نام برده نشده است.

• تبصره «۱۳»، بند «د»

شرکت ملی نفت ایران مکلف است تا پایان سال ۱۳۸۶، به صورت کمک بلاعوض و از محل منابع داخلی خود، مبلغ حداکثر تا هفت میلیون ریال برای تولید هر دستگاه خودروی دوگانه‌سوز، یا تبدیل هر دستگاه خودروی بنزینی به دوگانه‌سوز، به کارخانه‌های خودروسازی و پیمانکاران مربوط پرداخت نماید.

اظهار نظر کارشناسی: اولاً عبارت "پیمانکاران مربوط" نامفهوم است. ثانیاً از آن جایی که این امر نوعی مالیات پنهان تحمیلی به شرکت ملی نفت است، شرکت مزبور را به خزانه دومی برای دولت تبدیل می‌کند که در موارد کسری، درخصوص منابع آن نیز برنامه‌ریزی می‌کند.

• تبصره «۱۳»، بند «ه»

احداث جایگاه‌های عرضه گاز طبیعی مورد نیاز، توسط شرکت ملی نفت ایران، از محل منابع داخلی خود؛ که برای متقاضی بخش خصوصی تجهیزات جایگاه کمک بلاعوض محسوب می‌شود.

اظهار نظر کارشناسی: اگر احداث جایگاه‌های مورد نیاز عرضه گاز طبیعی وظیفه شرکت ملی نفت هست که تکلیف به احداث آن حکم نمی‌خواهد و اگر وظیفه آن نیست باید از طریق اصلاح اساسنامه این امر محقق شود و نه تبصره بودجه یکساله. در ضمن اعطای تجهیزات هر جایگاه به صورت کمک بلاعوض به متقاضی نیز نوع دیگری برداشت از منابع و دارایی‌های شرکت نفت است که به مصلحت تشخیص داده نمی‌شود.

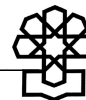
• تبصره «۱۳»، بند «ز»

مکلف بودن کلیه شرکت‌های تجاری بیمه به اختصاص ۵ درصد حق بیمه شخص ثالث، سرنشین و مازاد دریافتی تا مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال به حساب درآمد عمومی.

اظهار نظر کارشناسی: مفاد این بند که در آن سهم هر شرکت نیز مشخص نشده از دیگر مصادیق مالیات پنهان است که صرفاً منجر به تضعیف بنیه مالی شرکت‌های بیمه تجاری می‌شود و این‌گونه حکم‌ها به یک چوب راندن شرکت‌ها با مجموعه دولت است. در ضمن سؤال این است که آیا در پیوست ۲، آثار مالی این حکم در بودجه شرکت‌های بیمه تجاری اعمال شده است یا نه؟

• تبصره «۱۴»، بند «و»

اظهار نظر کارشناسی: به تبصره «۷» بند «ب» مراجعه شود.

• تبصره «۱۵»، بند «و»

به منظور اجرای بند «ج» ماده «۳۹» قانون برنامه چهارم توسعه، مبلغ ۲۷۰۴ میلیارد ریال بابت مابه‌التفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده، براساس پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تصویب شورای اقتصاد، در اختیار دستگاه اجرائی ذی‌ربط قرار می‌گیرد.

اظهار نظر کارشناسی: برای اجرای بند «ج» ماده (۳۹) قانون برنامه چهارم توسعه، مقرر است اعتباری به میزان ۲۷۰۴ میلیارد برای «مابه‌التفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده فروش»، با ترتیباتی در اختیار دستگاه اجرائی ذی‌ربط قرار گیرد (علاوه بر اعتباری که حسب بند «ز» تبصره «۱۵» به میزان ۲۴۲۵ میلیارد ریال در اختیار وزارت بازرگانی است). با توجه به عملکرد چند ساله این بند، همچنین ذکر این نکته که عمدتاً شرکت‌های دولتی استفاده کننده از این مابه‌التفاوت هستند، باید عملکرد سال‌های برنامه چهارم در این راستا برحسب نوع کالا، قیمت تعیین شده، قیمت تکلیف شده، نام دستگاه و مبلغ مابه‌التفاوت، دریافت و سپس در مورد اعتبار این ردیف و سایر ردیف‌های مرتبط تصمیم نهایی اتخاذ شود.

• تبصره «۱۶»، بند «ز»

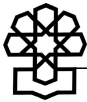
به شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور (علاوه بر سازمان تربیت بدنی) اجازه داده شده تا ۳۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را به‌عنوان وجوه اداره شده از طریق بانک‌های عامل برای ساخت مجموعه‌های ورزشی پرداخت کند.

اظهار نظر کارشناسی: آیا این اعتبارات برای طرح‌های مشخص با هدف و زمانبندی مشخص اختصاص نیافته‌اند که می‌شود ۳۰ درصد آن‌ها را به امر مزبور اختصاص داد؟ اگر این اعتبارات اضافی است چرا دولت قبل از اختصاص آن به طرح‌های مشخص آن‌ها را کسر نکرده و ردیف جداگانه‌ای را برای این امر اختصاص نمی‌دهد. به این ترتیب مسئولیت عدم اجرای به موقع طرح‌ها و عدول از شرح عملیات آن‌ها به عهده دولت خواهد بود.

• تبصره «۱۷»، بند «ه»

وام‌های اخذ شده توسط شرکت صنایع هواپیماسازی ایران (هما) به مبلغ ۱۰۲۰ میلیارد ریال بابت اصل و سود وام‌های مزبور جزء بدهی‌های دولت منظور شده است

اظهار نظر کارشناسی: اولاً بر حسب ضوابط، اخذ این وام با ضمانت شرکت به خصوص برای شرکتی که استطاعت بازپرداخت آن را ندارد و چگونگی آن محل تردید است. ثانیاً دولت در سال جاری برای بازپرداخت بدهی‌ها و تعهدات خود به بانک‌های تجاری و تخصصی فقط ۲۸۰۰ میلیارد

ریال در ردیف ۱۰۳۰۰۲ (در اصلاحیه اعمال شده) اختصاص داده و چگونه است که با یک حکم ساده بدون هیچگونه واهمه‌ای مبلغ ۱۰۲۰ میلیارد ریال را تقبل می‌کند. اساساً همان طور که ضرورت دارد دولت، شرکت‌های دولتی را خزانه دوم به شمار نیاورد، در مقابل این انتظار نیز مطرح است که شرکت‌های دولتی نیز خزانه کشور را صندوق دوم شرکت خود به حساب نیاورند. بنابراین این‌گونه احکام، قدرت اعمال و برقراری هر نوع انضباط مالی را در مجموعه دولت منتفی و بلااثر اعلام می‌کند.

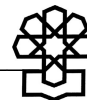
• تبصره «۱۹»، بندهای «ج»، «ه»، «ح» و «ک»

در بندهای «ج»، «ه»، «ح» و «ک» تبصره «۱۹» به ترتیب دستگاه‌های اجرائی ملی (که شرکت‌های دولتی در زمره آن‌ها قرار دارند)، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه و دستگاه‌های اجرائی، مخیر شناخته شده‌اند تا به ترتیب پروژه‌های نیمه‌تمام تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی خود، مهمانسراها، خانه‌های سازمانی و به‌طور کلی اموال غیرمنقول و ساختمان‌های خود در تهران و نیز ساختمان‌های موجود خود را به فروش رسانده و عواید آن را به حساب خزانه واریز و متقابلاً برای برخی امور مصرح در بندهای فوق، هزینه نمایند یا علی‌الحساب مالیات یا سود سهام تلقی نمایند و بعضاً آن را به مصرف بازپرداخت تسهیلات لازم برای تکمیل ساختمان‌های نیمه‌تمام خود که حداقل ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته مصرف دارند (اگر چه شیوه اعطا یا حتی اخذ مبلغ ۵۰ میلیارد ریال موضوع بند «ک» اساساً مشخص نیست).

اظهار نظر کارشناسی: از آنجایی که عواید ناشی از فروش اموال غیرمنقول شرکت‌های دولتی متعلق به آن‌ها بوده و در زمره منابع داخلی آن‌ها قرار می‌گیرد، نباید به حساب‌های خزانه واریز شود (بلکه باید به حساب تمرکز وجوه خود شرکت واریز شود)، از این‌رو اساساً این احکام از این نظر دارای اشکال بوده و در ضمن نادیده گرفتن اختیارات مجامع عمومی و بودجه‌های مصوب به شرح پیوست ۲ منضم به لایحه بودجه است.

• تبصره «۱۹»، بند «م»

واگذاری اقساطی انشعاب آب، دفع فاضلاب، برق و گاز توسط شرکت‌های ذی‌ربط، حداکثر تا سه سال بدون محاسبه سود و کارمزد. معاف بودن مدارس روستایی، مساجد، حسینیه‌ها و... از پرداخت حق انشعاب آب، دفع فاضلاب، برق و گاز برای یکبار و یک انشعاب.

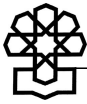

اظهار نظر کارشناسی: به شرکت‌های مربوط اجازه داده شده در مورد نحوه واگذاری حق انشعاب اقلام مذکور حقوق مزبور را دریافت نکنند یا هزینه برق برخی موارد را به عهده وزارت نیرو قرار دهند یا برای برخی به میزانی که دولت معین می‌کند معافیت برقرار کنند. از آنجایی که این گونه تخفیفات (عدم دریافت سود و کارمزد واگذاری اقساطی انشعاب) نوعی مالیات بر شرکت‌های ارائه دهنده این کالا و خدمات است، از این رو می‌باید حداقل از محل اعتباراتی که به موجب بند «ج» ماده (۳۹) قانون برنامه چهارم توسعه ضمن لوایح بودجه سنواتی منظور می‌شود، جبران شود. در غیر این صورت دولت مکلف می‌شود همین هزینه‌ها را در قالب کمک زیان و نظایر آن پرداخت کند. ضمناً در ردیف ۶۰۱۱۰۰ بخش چهارم مبلغ ۴۷,۴۰۰ میلیون ریال با این عنوان درج شده که اگر مربوط به این بند باشد، ضرورت دارد در متن بند «م» تبصره «۱۹» نیز گنجانده شود که بابت جبران این تکلیف اعتبار ردیف مزبور با چه ضوابطی پرداخت می‌شود.

• تبصره «۲۰»، بندهای «الف» تا «ح»

پیش‌بینی نحوه جابه‌جایی اعتبارات هزینه‌ای و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی که برخی شرکت‌های دولتی نیز مشمول آن هستند (در قالب کمک‌زیان، افزایش سرمایه و طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای).

اظهار نظر کارشناسی: احکام بسیاری از دیگر تبصره‌های لایحه بودجه فی‌نفسه ترتیبات پیش‌بینی شده را از هم‌اکنون در هم شکسته و ترتیبات دیگری را حکمفرما کرده است و این رصدهایی که در لایحه ذکر شده نحوه جابه‌جایی‌های اعتبارات مذکور را نشان می‌دهند، در غیاب احکام مزبور فقط با رقم صوری مصوب موارد یاد شده سروکار داشته و آن را ملاک قرار می‌دهند، در صورتی که در اکثر موارد با خارج شدن اعتباراتی مانند اعتبارات طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به صورت وجوه اداره شده یا یارانه، سود و کارمزد رقم واقعی هر طرح متفاوت از رقمی است که در پیوست ۱ برای آن در نظر گرفته شده است. از این رو این تبصره گشایش قابل توجهی را در عمل برای دستگاه اجرائی فراهم می‌کند. ذکر این نکته ضروری است که در جزء ۲ بند «و» تبصره «۱۹» به تمام دستگاه‌های اجرائی مشمول ماده «۱۶۰» قانون برنامه چهارم توسعه اجازه داده شده از محل اعتبارات هزینه‌ای خود برای برنامه‌ها و احکام دارای مجوز قانونی که در قالب برنامه‌های کمیت‌پذیر پیش‌بینی نشده‌اند، در فعالیت‌های ذیل برنامه‌های ذی‌ربط اعتبار پیش‌بینی کنند که این مجوز نیز خود با اختیارات اشاره شده در تبصره «۲۰» مغایر است.

• تبصره «۲۰»، بند «ط»، جزء «۱»

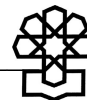
به منظور ایجاد انضباط مالی، صورتجلسات مجامع عمومی کلیه شرکت‌های دولتی، که سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و یا وزارت امور اقتصادی و دارایی عضو مجمع عمومی آن‌ها می‌باشند، پس از امضای رئیس مجمع عمومی به امضای رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌رسند.

اظهار نظر کارشناسی: در این جزء عبارت «ارائه گزارش اجرای بند به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی»، حذف و عبارت «رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلفند در مجامع شرکت‌های دولتی که فهرست آن‌ها از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام می‌شود شخصاً شرکت داشته و در مجامع سایر شرکت‌ها معاونین مربوط شرکت کنند»، اضافه شده که اصلاح قانون دائمی موجود در این خصوص است. از این‌رو عبارت اخیر بودجه‌ای نبوده و می‌باید از متن این جزء حذف شود.

• تبصره «۲۰»، بند «ط»، جزء «۲»

ممنوع شدن افزایش هرگونه پرداخت نقدی و غیرنقدی مازاد بر پرداخت‌های قانونی منظور شده در بودجه مصوب سال ۱۳۸۶ شرکت‌های مندرج در پیوست ۲ این قانون برای کارکنان و مدیران.

اظهار نظر کارشناسی: این مسأله محل اشکال است، زیرا در بند «ل» تبصره «۱۹» لایحه، افزایش ضریب حقوق کارکنان و بازنشستگان دولت که شامل کارکنان شرکت‌های دولتی نیز می‌شود به صورت ضریبی از تورم و پلکانی پیش‌بینی شده که تمام یا بخشی از این افزایش حقوق به صورت غیرنقدی پرداخت شود. از این‌رو این جزء از بند «ط» تبصره «۲۰» با بند «ل» تبصره «۱۹» مغایرت دارد. به علاوه ضرورت اعمال تورم در افزایش ضریب حقوق کارکنان دولت در احکام برنامه چهارم توسعه، مدنظر قرار گرفته که این جزء از تبصره با این احکام نیز مغایر است. در ضمن وقتی آیین‌نامه و مقررات استخدامی شرکت‌های دولتی اصلاح نشده موقوف‌الاجرا کردن این مقررات در احکام بودجه یکساله به خصوص برای برخی کارکنان که دریافتی‌های قابل توجهی ندارند، به مصلحت نیست. همچنین وقتی اجزای بودجه شرکت‌های دولتی به تصویب مجلس شورای اسلامی نمی‌رسد، چگونگی کنترل آن محل تردید است. به خصوص که با توجه به احکام قانونی مصرح در موارد مشابه دایر بر مکلف کردن بازرس به بازرسی اموری از این دست، چگونگی عملکرد آن و دریافت گزارشی از این بابت منتفی بوده است. از این‌رو ضرورت دارد مجلس محترم بحث چگونگی حقوق و مزایای (نقدی و غیرنقدی) کارکنان دولت را که شامل کارکنان شرکت‌های دولتی نیز هست، جداگانه دنبال و

تصمیماتی اتخاذ کند و در غیاب این رسیدگی از تصویب این‌گونه احکام جداً خودداری شود. به‌خصوص که در تضاد با بند «ل» تبصره «۱۹» به شرحی که آمده نیز است.

• تبصره «۲۰»، بند «ط»، جزء «۳»

اشخاص حقیقی، به عنوان هیأت مدیره، فقط از یک شرکت حق الزحمه (تحت هر عنوان) دریافت می‌کنند. **اظهار نظر کارشناسی:** جزء ۳ بند «ط» تبصره «۲۰» مغایر قانون منع تصدی دو شغل است، زیرا در قانون مزبور پیش‌بینی‌های لازم به عمل آمده و در آن اشخاص حقیقی که از طرف اشخاص حقوقی دولتی به‌عنوان عضو هیأت مدیره معرفی می‌شوند، حق دریافت حق الزحمه ندارند، در حالی که در این جزء دریافت یک حقوق مجاز شناخته شده است. بنابراین تجدید نظر در این حکم با توجه به جزئیات قانون مورد اشاره ضروری است.

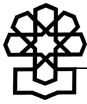
تذکر: در برآورد اعتبار ردیف‌های متفرقه سال ۱۳۸۶ در مقابل ردیف ۵۰۳۴۱۵ با عنوان «صندوق حمایت از صنایع الکترونیک - موضوع بند «ب» تبصره «۴» مبلغ ۴۷,۰۰۰ میلیون ریال اعتبار هزینه‌ای درج شده که حکمی در تبصره «۴» لایحه برای آن ارائه نشده است و اساساً تبصره «۴» در لایحه ۱۳۸۶ یک پاراگراف بوده و بند «الف» و «ب» ندارد. بنابراین لایحه باید از این نظر اصلاح شود.

۳. جمع‌بندی و پیشنهادات

۱. لزوم اصلاح بودجه شرکت‌های دولتی: طبق قانون برنامه سوم توسعه، شرکت‌های دولتی باید در قالب شرکت‌های مادر تخصصی و زیرمجموعه سازماندهی می‌شدند که تا حدودی محقق شد. علاوه بر آن سیاست‌هایی برای خصوصی‌سازی و ایجاد رقابت در اقتصاد در قوانین برنامه پنجساله سوم و چهارم توسعه پیش‌بینی شده است.

ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به‌وسیله مقام معظم رهبری در قالب بندهای «الف» تا «ه»، نیز تأکیدی بر لزوم تغییر و اصلاح شیوه برخورد دولت با شرکت‌های دولتی است. علاوه بر این دولت نیز در قالب طرح سهام عدالت بخشی از واگذاری شرکت‌های دولتی را پیگیری کرده است. در لایحه بودجه ۱۳۸۶ نیز رقم قابل توجهی به‌عنوان واگذاری شرکت‌های دولتی پیش‌بینی شده است.

در این شرایط لازم است که لایحه سالیانه بودجه مربوط به شرکت‌های دولتی در راستای کمک به تحقق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، قانون برنامه چهارم توسعه و بهبود محیط فعالیت بخش خصوصی و برنامه‌های دولت برای خصوصی‌سازی تنظیم شود. برای رسیدن به این منظور پیشنهاد می‌شود موارد زیر در تنظیم پیوست بودجه شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال بعد رعایت شود:

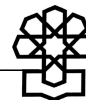
- ارزش سهام دولت در شرکت‌های مختلف مشخص شود.
- شرکت‌های دولتی در گروه‌هایی تنظیم شوند که مأموریت‌های محوله به آن‌ها هم‌سرخ باشد و در این گروه‌ها ارزش سهام شرکت‌های قابل واگذاری مشخص شود.
- میزان استفاده شرکت‌ها از سرمایه‌های ملی و سرمایه‌های دولتی تفکیک و مشخص شود.
- میزان بازدهی شرکت‌های مختلف و سهم دولت از آن مشخص شود.
- اطلاعات بودجه‌ای شرکت‌ها عملکرد سال‌های گذشته را دربرداشته و به‌گونه‌ای تنظیم شود که میزان تحقق آن به‌وسیله قوه مقننه قابل پیگیری باشد.

۲. **استقلال شرکت‌های دولتی:** به رغم جهت‌گیری‌های برنامه چهارم توسعه درباره ضرورت استقلال هیأت مدیره شرکت‌های دولتی (که بیش‌تر در مورد بانک‌ها می‌توانست مطرح باشد و تاکنون به تعویق افتاده)، دولت ظرف سال‌های برنامه چهارم توسعه بیش از سال‌های قبل به شرکت‌های دولتی به‌عنوان خزانه دوم نگریده و نیز قوانین و مقررات عمومی دولت را به آن‌ها تسری داده است، تا جایی‌که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ حتی تبصره‌ای نیز درباره موقوف‌الاجرا کردن مقررات استخدامی آن‌ها ارائه کرده است.

۳. **بودجه عملیاتی:** تعدد ردیف‌های متفرقه شرکت‌های دولتی حاکی از تصمیم‌گیری‌های سریع و بدون مطالعه و در نهایت فاصله گرفتن از بودجه عملیاتی است. به‌عنوان مثال احکامی نظیر برداشت از اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، برداشت از منابع داخلی شرکت‌ها، ارائه کمک‌های دوطرفه برخی شرکت‌ها، اخذ پیش پرداخت بابت آب و برق و گاز و تلفن حاکی از دور شدن از بودجه‌ریزی عملیاتی و اهداف برنامه چهارم توسعه است. مصداق بارز چنین حالتی این است که دولت خود در تبصره‌ای، مبلغ ۱۰۲۰ میلیارد ریال وام شرکت‌ها را تعهد و تضمین می‌کند.

۴. **خصوصی‌سازی:** عملکرد واقعی برنامه خصوصی‌سازی دولت ناچیز است و با ارقام مصوب سال ۱۳۸۵ (بدون افزودن ارقام متمم آخر قانون بودجه سال ۱۳۸۵)، فاصله دارد. این عملکرد ناچیز حاکی از آن است که با وجود طرح سهام عدالت، در نظر گرفتن اعتبارات گسترده حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی در بودجه، بی‌نظمی مالی در مجموعه دولت و شرکت‌های دولتی را گسترش می‌دهد.

۵. **اعتبارات طرح‌های انتفاعی ماده (۳۲):** از زمان تصویب قانون برنامه و بودجه (سال ۱۳۵۱) تاکنون طرح‌های انتفاعی متعددی به‌وسیله دستگاه‌های اجرائی که اغلب شرکت‌های دولتی بوده‌اند، به اجرا درآمده است. از آنجایی‌که اعتبار طرح‌های عمرانی انتفاعی حسب ماده (۳۲) قانون مزبور وام تلقی می‌شود، بنابراین قانون برنامه و بودجه به‌گونه‌ای طراحی شده که اعتبار این‌گونه سرمایه‌گذاری‌ها با احتساب سود متعلقه به خزانه برگشت شده و مجدداً برای سرمایه‌گذاری‌های جدید دیگر مورد استفاده

واقع شود. متأسفانه ضوابط موضوع بند «۷» ماده (۳) قانون برنامه و بودجه دایر بر چگونگی انعقاد قرارداد، وام، تعیین بهره‌بردار، تعیین نرخ سود متعلقه، زیان ناشی از علل اقتصادی یا اجتماعی و اعمال سیاست‌های دولت در قیمتگذاری کالا و خدمات تولیدی حاصل از اجرای طرح‌های عمرانی انتفاعی، زمان شروع بازپرداخت و مدت آن، تا ۱۳۷۶/۸/۱۹ به تصویب شورای محترم اقتصاد نرسیده بود، از این‌رو دستگاه‌های مربوط با خاطری آسوده مبادرت به اخذ وام برای طرح‌های عمرانی انتفاعی می‌کردند به این امید که ضوابطی در کار نبوده و در نهایت قراردادی هم برای بازپرداخت متصور نیست. اما به‌رغم تصویب (با تأخیر) ضوابط مربوط و برخلاف تأکیدی که دولت به‌هنگام تدوین لوایح بودجه سنواتی برای پیش‌بینی مبالغ مربوط به بازپرداخت این‌گونه وام‌ها به عمل آورده و حتی در ستون‌های پیوست ۲ قوانین یا لوایح بودجه ستون خاصی را برای بازپرداخت مزبور پیش‌بینی کرده، کماکان گزارش دقیقی از وضعیت بسیاری از طرح‌های انتفاعی خاتمه یافته در دست نیست. در صورتی که حداقل دولت باید بداند روی این منبع به عنوان بخشی از درآمد خود می‌تواند حساب کند یا خیر؟ از این‌رو به منظور تعیین تکلیف این مقوله و اجرای ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه پیشنهاد می‌شود متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۲۰» اضافه شود:

بند - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است گزارش وام‌های موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه را متضمن مبلغ اصل وام، تعداد و مبلغ اقساط به تفکیک سررسید، چگونگی دریافت تخفیفات موضوع ماده (۳۳) قانون برنامه و بودجه، نام دستگاه اجرایی، نام طرح، نام دستگاه بهره‌بردار، نرخ سود متعلقه، میزان بخشودگی، سود متعلقه، زمان شروع و مدت بازپرداخت وام و هر اطلاع مفید دیگری که لازم بدانند را حداکثر ظرف ۶ ماه از تصویب قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور تهیه و به کمیسیون برنامه و بودجه و دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

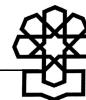
۶ ضمانت اجرائی بودجه مصوب: تصویب بودجه شرکت‌های دولتی که در قالب شرکت‌های مادر تخصصی در برنامه سوم توسعه ساماندهی شده‌اند با مجلس شورای اسلامی و اصلاح بودجه آن‌ها تا ۸/۱۵ هر سال با مجامع عمومی ذی‌ربط است (منوط به رعایت شرایط مصرح در ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت). به منظور ضمانت اجرائی بخشیدن به بودجه‌های مصوب یا اصلاح بودجه‌های احتمالی، در ماده (۲) مورد اشاره، تکالیفی بر عهده بازرس قانونی شرکت‌ها گذارده شده است به این امید که شرکت‌ها به بودجه خود پای‌بند بوده و شفافیت مالی را مدنظر قرار دهند. متأسفانه در مجامع عمومی شرکت‌های مزبور دیده می‌شود که صرفاً یک خط یا یک جدول بدون توضیح به این امر اختصاص داده می‌شود که از نظر محتوایی فاصله بسیاری با تکلیف مزبور دارد. پیشنهاد می‌شود متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۲۰» اضافه شود:

بند - سازمان حسابرسی مکلف است گزارش اقدامات انجام شده خود را به‌عنوان بازرس قانونی در قبال گزارش تطبیق عملیات شرکت‌های دولتی با بودجه مصوب موضوع ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت را برای آن دسته از شرکت‌هایی که در آن‌ها به‌عنوان بازرس قانونی معین شده است برای سال‌های ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۵ تهیه و حداکثر ظرف ۶ ماه از تصویب قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور به کمیسیون برنامه و بودجه و دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۷. شفافیت در وجوه اداره شده: در ماده (۱۲) برنامه چهارم توسعه ضمن تنفیذ مواد (۶۵) و (۶۷) قانون برنامه سوم توسعه، اعطای تسهیلات و کمک‌های مالی و فنی از طریق وجوه اداره شده توسط بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای تجویز و همچنین سرمایه‌گذاری مولد و اعطای کمک‌های مالی و فناوری برای ارتقای سطح طراحی، مهندسی ساخت تجهیزات، نمونه‌سازی ماشین‌آلات مطالعات و عملیات اکتشافی و معدنی از محل بودجه عمومی در قالب وجود اداره شده نزد بانک‌ها برای طرح‌های مورد تأیید وزارتخانه‌های صنایع، معادن و فلزات، نیرو و نفت با تعیین سهم حمایت دولت در قالب کمک بلاعوض و یارانه سود انتظاری، مجاز شناخته شده، در ضمن مقرر شده است که مانده وجوه فوق‌الذکر در آخر برنامه و نیز اقساط بازپرداخت شده از محل تسهیلات مذکور پس از برنامه به حساب افزایش سرمایه بانک‌های تخصصی منظور و معادل آن از بدهی دولت به نظام بانکی کسر شود. از آنجایی که عملکرد این تبصره در تعیین افزایش سرمایه دولت در بانک‌های تخصصی و تعیین رقم کاهش بدهی دولت به نظام بانکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تاکنون به جزئیات لازم در این خصوص پرداخته نشده است، لذا پیشنهاد می‌شود متن زیر به‌عنوان یک بند به تبصره «۲۰» اضافه شود:

تبصره - دولت مکلف است عملکرد نحوه استفاده از وجوه اداره شده از محل منابع عمومی دولت طی سال‌های برنامه سوم توسعه و سال اول اجرای برنامه چهارم توسعه را به تفکیک بخش‌های مربوط، دستگاه اجرایی ذی‌ربط، نام طرح مربوط، مبلغ طرح، موضوع طرح، مدت طرح، مدت پرداخت و بازپرداخت وجوه و هرگونه اطلاع مفید دیگری که لازم بداند، استخراج و گزارش آن را حداکثر ظرف ۶ ماه از تصویب قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون اقتصادی و دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ضمائم

۱. برخی ابهامات و ایرادات پیوست بودجه شرکت‌های دولتی

با توجه به این‌که بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در پیوست جداگانه‌ای (پیوست ۲)، تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود، این انتظار وجود دارد که اطلاعات پیوست مزبور به خصوص اقلام دو بار منظور شده به طور کامل با بودجه کل کشور هماهنگ باشد، اما اشتباهاتی در درج یا انتقال ارقام دیده می‌شود. این قبیل تناقضات امکان هرگونه مقایسه و نتیجه‌گیری را ناممکن و تصمیم‌گیران را در خصوص صحت سایر ارقام مندرج در لایحه نیز دچار تردید می‌کند. همچنین، در برخی اقلام شرکت‌های دولتی مواردی وجود دارد که با قوانین موضوعه کشور همخوانی ندارد.

ابهام در اقلام دو بار منظور شده

آنچه با عنوان اقلام دو بار منظور شده (شامل اعتبارات هزینه‌ای و اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) که از منابع و مصارف بودجه عمومی کل کشور کسر می‌شود، در جزئیات هم باید در پیوست ۲ و هم در جداول بودجه عمومی، از جمله قسمت چهارم، درج شده باشد. متأسفانه جزئیات مربوط به اقلام مزبور در پیوست ۲ و قسمت چهارم لایحه دارای تضادهایی به شرح زیر است:

الف) در قسمت چهارم لایحه، برای ردیف ۲۰۳۷۰۰ به عنوان «شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی» اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به میزان ۱۶۰ میلیارد ریال ثبت شده است که در پیوست ۲ (اعم از فهرست شرکت‌های سودده یا زیانده) فاقد ردیف است. از این‌رو باید این ردیف به پیوست ۲ اضافه شود.

ب) در قسمت چهارم لایحه، ردیف ۲۰۰۵۰۷ با عنوان «صندوق بیمه محصولات کشاورزی - حق بیمه سهم دولت» (۱۰۰ میلیارد ریال) اعتبار هزینه‌ای پیش‌بینی شده است که در پیوست ۲، درج نشده است، اما در پیوست ۲ (صفحه ۸۶) در ردیف ۲۰۰۵۰۵ برای صندوق بیمه محصولات کشاورزی، زیانی معادل ۱۰۰ میلیارد ریال با جبران زیان از محل کاهش دارایی جاری درج شده است. ضرورت دارد که ذیل ردیف اصلی شرکت در پیوست ۲ نشان داده شود که زیان این صندوق از چه بابت بوده و در نهایت چگونه به وسیله دولت جبران خواهد شد.

ج) در قسمت چهارم لایحه، ردیف ۲۸۰۹۶۱ برای «صندوق ضمانت صادرات ایران - افزایش سرمایه» از منابع هزینه‌ای (صرف‌نظر از این‌که اساساً افزایش سرمایه ماهیت هزینه نداشته و نباید در این سرفصل درج شود) به میزان ۱۷۸ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است، اما در پیوست ۲ این

رقم درج نشده است که باید اضافه شود. ضمن آن که بودجه صندوق مزبور در ردیف ۲۸۰۹۶۰ پیوست ۲ (صفحه ۴۰) آورده شده است.

د) در پیوست ۲ (صفحات ۹۰-۹۷)، برای شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی (۲۰ استان) اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان) پیش‌بینی شده است در صورتی که از این بابت هیچ‌گونه اعتبار هزینه‌ای از محل منابع عمومی در قسمت چهارم لایحه بودجه، همچنین در پیوست اعتبارات هزینه‌ای استان پیش‌بینی و درج نشده است، از این رو ضرورت دارد ۳۰ رقم درج شده در پیوست ۲، از این بابت حذف شود. البته حتی اگر مقرر باشد از محل اعتبارات هزینه‌ای استانی اعتباری در این رابطه اختصاص یابد، چون توزیع اعتبارات مزبور از اختیارات شورای برنامه‌ریزی استان است. از این رو در این مقطع تشخیص رقم قابل اختصاص به تک‌تک شرکت‌ها مشخص نبوده و درج ارقام مندرج در پیوست ۲، فاقد محمل قانونی است.

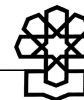
پیشنهاد: با توجه به مراتب مذکور در بندهای فوق، اصلاحات زیر باید در خلاصه کل منابع و مصارف شرکت‌ها و ارقام دو بار منظوره (جدول ۱ پیوست ۲، صفحه ۹) اعمال شود:
اولاً سرفصل اعتبارات هزینه‌ای از رقم ۵,۹۰۲,۰۵۵ میلیون ریال به رقم ۵,۰۰۱,۲۲۱ میلیون ریال کاهش یابد.

ثانیاً سرفصل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از رقم ۴۶,۱۳۴,۴۸۲ میلیون ریال به رقم ۴۶,۲۹۴,۴۸۲ میلیون ریال اصلاح شود.

ثالثاً براین اساس، جمع کل ارقام دو بار منظور شده ۵۱,۲۹۵,۷۰۳ میلیون ریال خواهد بود.
رابعاً جمع کل منابع شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی و به تبع آن هم هزینه‌ها و هم هزینه‌های سرمایه‌ای و در نهایت مصارف اصلاح شود.
خامساً اقلام دو بار منظوره در جدول ۱ لایحه بودجه کل کشور اصلاح شود.

ابهام در درج برخی ارقام بودجه عمومی

بعضی از تصمیمات در آخرین مراحل تهیه و تنظیم لایحه، دولت را مجبور می‌کند که بعضی از ارقام مربوط به شرکت‌ها را در ردیف‌های متفرقه درج کند. مهم‌ترین رقمی که در این ردیف‌ها مشاهده می‌شود رقم مربوط به یارانه‌هاست که سال‌های زیادی است با این شیوه ارائه می‌شود که دلیل آن هم مساوی نبودن یارانه درخواستی با یارانه تصویبی، تفاوت در سیاست‌های تنظیمی یا اجرائی و اختیاراتی است که طبق قانون به شورای اقتصاد در نهایی کردن سهم هر یک از اقلام یارانه داده می‌شود. در صورتی که به دلیل این مشکلات از عنوان کردن این رقم خودداری کنیم، اصولاً ارقام دیگری با این ماهیت قابل طرح و درج در ردیف‌های متفرقه نخواهد بود. اما ارقام

جدول ۲ (که همگی در قسمت چهارم قانون بودجه قابل افزودن بوده و اگر چنین می‌شد در ارقام دوبار منظور نیز درج و پیش‌بینی دریافتی واقعی شرکت‌ها را از منابع عمومی متجلی می‌ساخت) مؤید آن است که منطق صحیحی در تنظیم لایحه در این خصوص حکم‌فرما نبوده و بودجه عملیاتی صرفاً در حرف و حدیث مصداق یافته است.

جدول ۲. ابهام در درج برخی ارقام مربوط به شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه عمومی ۱۳۸۶

(مبالغ به میلیون ریال)

شماره ردیف	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای
۵۰۳۴۱۵	صندوق حمایت از صنایع الکترونیک موضوع بند «ب» تبصره «۴» ^۱	۴۷,۰۰۰	-
۵۰۳۵۱۵	افزایش سرمایه دولت در صندوق تعاون	۱۴۲,۰۰۰	-
۵۰۳۶۵۸	استرداد مالیات شرکت‌های هما و آسمان	۱۰۰,۰۰۰	-
۵۰۳۸۰۳	افزایش سرمایه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک	۴۷,۳۰۰	-
۵۰۳۸۰۵	اعتبارات زیرساخت شهرک‌های صنعتی در شهرستان‌های توسعه‌نیافته	-	۴۰۰,۰۰۰
۵۰۳۸۶۲	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، آبرسانی شهرها	-	۲۵۰,۰۰۰
۵۰۳۹۳۸	شرکت سهامی آب منطقه‌ای ^۲ و سازمان آب و برق و خوزستان - موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم	-	۶۵,۰۰۰
۶۰۱۱۰۰	کمک هزینه حق انشعاب‌های آب، برق، فاضلاب و گاز	۴۷,۴۰۰	۷۱۵,۰۰۰

۱. قبلاً توضیح داده شد که اساساً تبصره «۴» بند «الف» و «ب» ندارد و این ردیف فاقد حکم است.

۲. معلوم نیست کدام آب منطقه‌ای.

ابهام در جمع کل منابع و مصارف شرکت‌های دولتی سودده

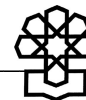
در پیوست ۲، در جمع بودجه سال ۱۳۸۶ شرکت‌های دولتی سودده (صفحات ۸۰ و ۸۱)، پس از کسر اقلام دو بار منظور مربوط به این دسته از شرکت‌ها، ارقامی درج شده که با آنچه در خلاصه کل منابع و مصارف آن‌ها درج شده فاصله زیادی دارد و معلوم نیست که تفاوت حاصله مربوط به چیست: آیا بودجه شرکت‌هایی که با علامت ستاره مشخص شده و دارای مصوبه واگذاری هستند از ارقام این بخش خارج شده است؟ آیا بانک‌های سودده در این ارقام محاسبه شده یا دلیل دیگری دارد؟ بنابراین ارائه توضیحات قانع‌کننده در مورد این تفاوت‌ها قبل از نهایی کردن این پیوست بسیار مهم است.

ابهام در برخی اقلام دیگر

الف) در پیوست ۲ (صفحه ۱۱۰)، در خلاصه منابع و مصارف مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، رقم ۳,۳۹۰ میلیارد ریال بابت ذخیره استهلاک منظور در هزینه جاری درج شده است که مبلغ ۳,۰۱۱ میلیارد ریال آن مربوط به سازمان بنادر و کشتیرانی است. بودجه سازمان مزبور برای سال ۱۳۸۶ سر به سر تهیه شده و از رقم کل هزینه‌های آن (۴,۲۰۰ میلیارد ریال) حدود ۷۲ درصد آن را استهلاک تشکیل داده است. از این رو ضرورت دارد صحت رقم مزبور با کمک جدول استهلاکات مورد پذیرش وزارت امور اقتصادی و دارایی بررسی شود.

ب) در پیوست ۲ (صفحه ۱۰۳)، در خلاصه منابع و مصارف بانکها، رقم ۶۴ میلیارد ریال بابت استفاده از دارایی‌های جاری (یعنی کاهش دارایی جاری)، در قسمت منابع پیش‌بینی شده است. این رقم به وسیله بانک رفاه کارگران مقرر است به همراه ۱۶۴ میلیارد ریال ذخایر و اندوخته سال برای امر سرمایه‌گذاری به میزان ۲۳۹ میلیارد ریال صرف گردد. با توجه به ماهیت کاهش دارایی جاری و قابل توجه بودن رقم هزینه‌های سرمایه‌ای مورد نظر در سال ۱۳۸۶، رسیدگی به آن بسیار مهم است.

۲. جداول

جدول ۱. سهم و رشد ارقام منابع و مصارف شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۶ نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۵

لایحه ۱۳۸۶			قانون ۱۳۸۵		مصارف	لایحه ۱۳۸۶			قانون ۱۳۸۵		منابع
رشد نسبت به ۱۳۸۵	سهم	میلیون ریال	رشد نسبت به ۱۳۸۴	سهم		رشد نسبت به ۱۳۸۵	سهم	میلیون ریال	رشد نسبت به ۱۳۸۴	سهم	
۱۴/۶	۶۲/۳	۱۰۰۴۴،۴۲۵،۳۲۴	۳۰/۸	۶۶/۴	هزینه عملیات جاری	۱۸/۹	۷۳/۵	۱،۲۳۳،۲۳۶،۵۷۰	۳۱/۵	۷۵/۵	درآمدهای عملیاتی
۲۰/۷	۲/۶	۴۴،۲۹۷،۵۶۲	۵۱/۳	۲/۷	مالیات	۴۱/۵	۰/۴	۵،۹۰۲،۰۷۹	۳۵/۲	۰/۳	از محل اعتبارات هزینه‌ای
۳۵/۱	۲/۶	۴۳،۶۹۸،۴۶۸	۳۷/۸	۲/۴	سود سهام	۱۲/۱	۲/۸	۴۶،۱۳۴،۴۸۲	۲۸/۱	۳/۰	از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۴۳/۹	۰/۱	۱،۷۳۶،۵۷۶	۲۳۰۷/۶	۰/۱	سایر حساب‌های تخصیص سود	۸۳/۹	۶/۰	۱۰۰،۹۰۲،۹۰۵	۲۸/۹	۴/۰	تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی
۹/۳	۲/۵	۴۲،۴۱۳،۱۳۹	۲۸/۱	۲/۸	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام‌های داخلی	-۸/۶	۷/۵	۱۲۵،۴۱۶،۰۳۲	۴۰/۲	۱۰/۰	وام‌های خارجی
۲۰/۵	۴/۶	۷۷،۲۳۱،۲۱۰	۱۲/۰	۴/۷	بازپرداخت وام‌های خارجی	-۴۸/۳	۰/۸	۱۳،۰۵۴،۶۵۴	۲۹/۵	۱/۸	استفاده از دارایی‌های جاری
-۳۱/۷	۰/۱	۹۳۱،۷۰۰	---	۰/۱	وجوه اداره شده	۱۰۸/۰	۹/۱	۱۵۲،۴۵۷،۷۲۷	۱/۷	۵/۳	سایر دریافت‌ها
۱۶۶/۶	۳/۷	۶۲،۰۵۸،۷۸۴	۳۵/۰	۱/۷	بازپرداخت ودیعه و دیون و سایر پرداخت‌ها						
۳۲/۳	۲۵/۶	۴۲۸،۶۱۰،۲۹۴	۲۱/۴	۲۳/۶	هزینه‌های سرمایه‌ای						
۶/۱	۰/۸	۱۳،۷۷۲،۳۵۴	۴۵/۳	۰/۹	افزایش دارایی‌های جاری						
۲۱/۶	۱۰۴/۹	۱،۷۵۹،۱۷۵،۴۱۱	۲۸/۴	۱۰۵/۴	جمع						
۱۱/۶	۴/۹	۸۲،۰۷۰،۹۶۵	۴/۶	۵/۴	کسر می‌شود: ذخیره استهلاک منظور در هزینه عملیات جاری						
۲۲/۲	۱۰۰/۰	۱،۶۷۷،۱۰۴،۴۴۹	۳۰/۰	۱۰۰/۰	جمع کل مصارف	۲۲،۲	۱۰۰،۰	۱،۶۷۷،۱۰۴،۴۴۹	۳۰،۰	۱۰۰،۰	جمع کل منابع

جدول ۲. برخی از نسبت‌های مهم در لایحه بودجه ۱۳۸۶ در مقایسه با قانون بودجه ۱۳۸۵

نسبت	قانون بودجه ۱۳۸۵	لایحه بودجه ۱۳۸۶
<u>کل منابع یا مصارف</u> تولید ناخالص داخلی*	۶۴/۰۵	۶۱/۰۳
<u>کل منابع یا مصارف</u> بودجه کل کشور	۷۱/۷	۷۳/۲
<u>درآمدها</u> کل منابع	۷۵/۵	۷۳/۵
<u>هزینه‌ها</u> کل مصارف	۶۶/۴	۶۲/۳
<u>هزینه‌ها</u> درآمدها	۸۷/۹	۸۴/۷
<u>مالیات</u> درآمدها	۳/۵	۳/۶
<u>مالیات</u> درآمدها منهای هزینه‌ها	۲۹/۳	۲۳/۵
<u>سود سهام</u> درآمدها	۳/۱	۳/۵
<u>سود سهام</u> درآمدها منهای هزینه‌ها	۲۵/۸	۲۳/۱
<u>وجوه اداره شده</u> درآمدها	۰/۱۳	۰/۰۸
<u>اعتبارات هزینه‌ای (کمک زیان)</u> هزینه‌ها	۰/۵	۰/۶
<u>هزینه‌های سرمایه‌ای</u> هزینه‌ها	۳۵/۵	۴۱/۰
<u>اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای</u> هزینه‌های سرمایه‌ای	۱۲/۷	۱۰/۸
<u>خالص تسهیلات بانکی و سایر وام‌های</u> <u>داخلی</u> هزینه‌های سرمایه‌ای	۵/۰	۱۳/۶
<u>خالص وام‌های خارجی</u> هزینه‌های سرمایه‌ای	۲۲/۶	۱۱/۲

* براساس پیش‌بینی مرکز پژوهش‌های مجلس.

جدول ۳. رشد منابع و مصارف شرکتها، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت طی سالهای ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۶ به تفکیک گروههای مختلف

جمع	طبقه بندی سوم									طبقه بندی دوم						طبقه بندی اول											
	سایر شرکتها			شرکت های نسل اول			شرکت های زیانده			شرکتها و مؤسسات انتفاعی سودده			مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت			بانکها			شرکت های دولتی								
	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴		۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴		
	۱۸/۹	۳۱/۵	۷۱/۱	۵۵/۴	۱۹/۵	-۳۳/۱	۲/۴	۳۷/۷	۸۰۵/۷	۵۰۴/۵	۲۶/۶	-۶۸/۵	۶/۱	۳۱/۶	۹۴/۷	۴/۴	۲۶/۸	۱۴/۳	۲۷/۴	۴۷/۳	۲۹/۱	۱۸/۰	۲۹/۶	۷۹/۷	درآمدهای عملیاتی		
	۴۱/۵	۳۵/۲	۲۲/۹	۲۴۵/۲	۲۷۵/۱	۱۶/۵	۱۵/۲	۲۴/۹	۲۳/۲	۴۱/۵	۳۵/۲	۲۲/۹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱/۵	۳۵/۲	۲۲/۹	از محل اعتبارات هزینه ای	
	۱۲/۱	۲۸/۱	۵۴/۳	۷/۷	۲۷/۶	۱۶/۳	۱۸/۰	۲۸/۸	۱۸۰/۶	۸/۸	۲۹/۲	۶/۱	۱۴/۸	۲۷/۳	۱۴۴/۸	-	-	-	-	-	-	۱۲/۱	۲۸/۱	۵۴/۳	از محل اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای		
	۸۳/۹	۲۸/۹	-۶/۴	۱۷۲/۹	۴۰/۵	۴۸/۵	۲۰/۴	۲۱/۷	-۲۳/۸	۱۰/۳	-۲/۵	-۱۵/۱	۱۰۲/۵	۴۰/۳	-۲/۸	۱۰/۲	۳۹۰/۴	-۴۶/۲	-	-	-	۸۷/۸	۲۴/۱	-۵/۴	تسهیلات بانکی و سایر وام های داخلی		
	-۸/۶	۴۰/۲	۲۸/۱	-۶۳/۵	۱/۷	۴۲۶/۲	۶/۸	۵۶/۸	-۳/۴	-۸۵/۴	-۹۶/۳	-۳/۵	-۸/۴	۵۳/۱	۳۲/۲	-۵۰/۰	۲۰۰/۰	-	-	-	-	-۷/۶	۳۸/۶	۲۶/۸	وام های خارجی		
	-۴۸/۳	۲۹/۵	۹۶/۶	۱۴/۳	۳/۳	۳۲/۳	-۷۰/۴	۴۲/۲	۱۵۷/۵	-۵۷/۹	۷۳/۳	۲۰۳/۰	-۱۸/۵	-۲۷/۴	۳۵/۱	-	-	-	-	-	-	-۱۰۰/۰	-۴۰/۸	-۴۸/۶	۳۳/۹	۱۱۳/۷	استفاده از دارایی های جاری
	۱۰۸/۰	۱/۷	-۱/۱	۵۸/۵	۹۲/۲	-۱۴/۷	۲۳۳/۲	-۵۳/۷	۹/۵	۲۰/۹	۶۱/۲	-۵/۵	۱۲۶/۶	-۳/۸	۹/۵	۳۶/۴	۳۰/۱	۱۹۶/۷	-	-	-	-۱۰۰/۰	۱۱۰/۹	۰/۷	-۱/۹	سایر دریافتها	
	۲۲/۲	۳۰/۰	۵۳/۳	۵۱/۰	۲۴/۶	-۲۲/۲	۷/۷	۳۲/۹	۲۱۸/۷	۱۴۴/۵	۱۹/۰	-۳۷/۸	۱۳/۶	۳۰/۹	۷۲/۷	۰/۹	۵۱/۱	۲۴/۶	۲۷/۴	۴۶/۱	۲۷/۱	۲۲/۱	۲۸/۲	۵۶/۷	جمع منابع		
	۱۴/۶	۳۰/۸	۶۳/۲	۵۵/۲	۱۷/۵	-۳۳/۰	-۶/۱	۳۸/۷	۱۰۰۵/۴	۳۴۲/۰	۱۹/۰	-۵۴/۳	-۰/۴	۳۱/۴	۸۷/۶	۴/۴	۳۱/۴	۱۵/۱	۲۹/۶	۴۰/۱	۲۴/۵	۱۲/۷	۲۹/۶	۷۱/۳	هزینه عملیات جاری		
	۲۰/۷	۵۱/۳	۲۷۹/۱	۵۴/۶	۶۶/۵	-۲۱/۲	۱۶/۲	۴۹/۶	۵۵۵/۲	-	-	-	۲۰/۷	۵۱/۳	۲۷۹/۱	-	-	-	۱۹/۲	۱۳۰/۰	۲۶۱/۱	۲۰/۸	۴۵/۹	۲۸۰/۴	مالیات		
	۳۵/۱	۳۷/۸	۱۸۱/۵	۱۷۱/۵	-۳/۲	-۳۳/۵	۱۹/۶	۴۴/۸	۵۲۸/۱	-	-	-	۳۵/۱	۳۷/۸	۱۸۱/۵	-	-	-	۳۴/۸	۹۰/۵	۳۰۸/۹	۳۵/۲	۳۲/۴	۱۷۲/۷	سود سهام		
	۴۳/۹	۲۳۰/۷/۶	-۹۱/۱	۲۶۷/۵	۱۰۶۹۵/۴	-۷۳/۹	۸/۳	۲۰۴۲/۲	-۹۱/۳	-	-	-	۴۳/۹	۲۳۰/۷/۶	-۹۱/۱	-	-	-	۵۸/۴	۷۵۹/۲	-۹۵/۸	۴۱/۲	۳۵۶/۰	-۱۳/۰	سایر حساب های تخصیص سود		
	۹/۳	۲۸/۱	۳۸/۶	-۱۹/۶	۸۸/۸	۱۱۷/۷	۴۷/۸	-۱۰/۳	۱۲/۷	۱۸/۰	-۱/۱	-۶/۱	۶/۳	۴۳/۰	۸۳/۰	۵۳/۷	۱۶۶۶/۷	۰/۰	-	-	-	۸/۱	۲۴/۸	۳۸/۷	بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام های داخلی		
	۲۰/۵	۱۲/۰	۸۳/۹	۱۶/۴	۳۹/۷	۱۴۱/۸	۲۱/۳	۷/۹	۷۷/۷	۲۲/۶	۹/۰	-۴۴/۱	۲۰/۵	۱۲/۰	۸۹/۶	-	-	-	-	-	-	۲۰/۵	۱۲/۰	۸۳/۹	بازپرداخت وام های خارجی		
	-۳۱/۷	۴۰/۹	-	-	-۱۰۰/۰	-	-۳۳/۶	۴۰/۹	-	۳۲/۱	۳۰۳/۸	-	-۴۷/۰	۲۱/۸	-	-۱۰۰/۰	-	-	-	-	-	-	-۱۹/۹	۲۰/۳	-	وجود اداره شده	
	۱۶۶/۶	۳۵/۰	۴۴/۴	۹۷/۲	۲۷۵/۹	۳۱/۰	۴۰۴/۸	-۵۷/۸	۵۰/۴	۳۲/۰	۷۳/۵	-۶۱/۷	۱۷۷/۰	۳۲/۸	۷۳/۰	-۵۹/۷	۳۳/۸	۳۳/۷	-	-۱۰۰/۰	۳۰۰/۰	۱۷۳/۱	۳۵/۱	۴۴/۷	بازپرداخت ودیعه و دیون و سایر پرداختها		
	۳۲/۳	۲۱/۴	۱۴/۵	۳۰/۵	۲۰/۹	۱۷/۳	۳۳/۵	۲۱/۸	۱۲/۷	-۱۸/۳	۲۲/۳	-۹/۱	۳۹/۹	۲۱/۳	۱۹/۱	۳/۱	۲۰۸/۶	-۱۵/۰	۳۰/۷	۲۴/۹	۲۱/۴	۳۳/۲	۱۹/۴	۱۴/۸	هزینه های سرمایه ای		
	۶/۱	۴۵/۳	-۵۴/۳	۱۴۵/۶	-۱۱/۰	-۴۴/۸	-۲۲/۹	۶۷/۳	-۵۷/۲	۶۲/۲	-۶۹/۵	-۱۱/۶	۵/۱	۵۵/۶	-۵۶/۲	-۱۰۰/۰	-۹۷/۳	۵۲۹۳۳/۷	-۴۲/۰	۶۹۸/۹	-۹/۸	۴۷/۹	۸/۴	-۶۵/۷	افزایش دارایی های جاری		
	۲۱/۶	۲۸/۴	۴۸/۲	۴۷/۴	۲۴/۰	-۲۰/۸	۸/۱	۳۰/۹	۱۸۵/۸	۱۳۸/۰	۱۷/۹	-۳۶/۳	۱۳/۴	۲۹/۲	۶۵/۲	۳/۷	۵۳/۵	۲۱/۰	۳۶/۲	۴۷/۹	۲۶/۷	۲۱/۵	۲۶/۴	۵۱/۰	جمع مصارف		
	۱۱/۶	۴/۶	-۰/۸	۳/۵	۱۶/۹	-۱/۶	۲۰/۱	-۵/۸	-۰/۲	۳۵/۲	۲/۵	-۵/۹	۹/۷	۴/۸	-۰/۴	۲۸/۹	۷۸/۷	-۷/۸	-۰/۱	۱۰۳/۲	۱۶/۱	۱۱/۹	-۱/۰	-۱/۳	کسر می شود: ذخیره استهلاک منظور در هزینه عملیات جاری		
	۲۲/۲	۳۰/۰	۵۳/۳	۵۱/۰	۲۴/۶	-۲۲/۲	۷/۷	۳۲/۹	۲۱۸/۷	۱۴۴/۵	۱۹/۰	-۳۷/۸	۱۳/۶	۳۰/۹	۷۲/۷	۰/۹	۵۱/۱	۲۴/۶	۲۷/۴	۴۶/۱	۲۷/۱	۲۲/۱	۲۸/۲	۵۶/۷	جمع کل (منابع یا مصارف)		

جدول ۵. سهم هر گروه شرکتها از کل منابع و مصارف شرکتها، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت طی سالهای ۱۳۸۳ الی ۱۳۸۶

جمع	طبقه بندی سوم				طبقه بندی دوم				طبقه بندی اول				شرکت های دولتی	بانکها	مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	شرکتها و مؤسسات انتفاعی سودده	شرکت های زیانده	سایر شرکتها														
	طبقه بندی اول				طبقه بندی دوم				طبقه بندی اول																							
	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳							۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳										
درآمدهای عملیاتی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۰/۷	۳۶/۱	۳۴/۳	۸۷/۶	۵۹/۳	۶۸/۹	۶۵/۷	۱۲/۴	۱۲/۱	۲/۶	۲/۷	۱۴/۵	۸۶/۹	۹۷/۴	۹۷/۳	۸۵/۵	۱/۴	۱/۵	۱/۶	۲/۴	۱۲/۷	۱۱/۸	۱۰/۵	۱۴/۰	۸۶/۰	۸۶/۶	۸۷/۹	۸۳/۶
از محل اعتبارات هزینه ای	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۷/۹	۱۶/۵	۴/۱	۴/۴	۷۲/۱	۸۸/۵	۹۵/۹	۹۵/۶	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
از محل اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۵/۴	۵۷/۷	۵۷/۹	۷۶/۸	۴۴/۶	۴۲/۳	۴۲/۱	۲۳/۲	۴۳/۹	۴۵/۲	۴۴/۸	۶۵/۲	۵۶/۱	۵۴/۸	۵۵/۲	۳۴/۸	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
تسهیلات بانکی و سایر وام های داخلی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۶۱/۸	۴۱/۷	۳۸/۲	۲۴/۱	۳۸/۲	۵۸/۳	۶۱/۸	۷۵/۹	۱۲/۱	۲۰/۱	۲۶/۶	۲۹/۳	۸۷/۹	۷۹/۹	۷۳/۴	۷۰/۷	۳/۰	۵/۰	۱/۳	۲/۳	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹۷/۰	۹۵/۰	۹۸/۷	۹۷/۷
وام های خارجی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۸/۷	۲۶/۹	۳۰/۱	۷/۳	۹۱/۳	۷۸/۱	۶۹/۹	۹۲/۷	۰/۰	۰/۲	۸/۶	۱۱/۴	۱۰۰/۰	۹۹/۸	۹۱/۴	۸۸/۶	۱/۲	۲/۲	۱/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹۸/۸	۹۷/۸	۹۹/۰	۱۰۰/۰
استفاده از دارایی های جاری	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۷/۷	۳۶/۱	۳۲/۷	۴۸/۶	۴۲/۳	۷۳/۹	۶۷/۳	۵۱/۴	۶۱/۵	۷۵/۶	۵۷/۵	۳۶/۶	۳۸/۵	۲۴/۴	۴۳/۵	۶۳/۴	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۵	۰/۰	۳/۳	۱۱/۱	۹۹/۵	۱۰۰/۰	۹۶/۷	۸۸/۹
سایر دریافتها	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۴/۶	۷۱/۷	۳۷/۷	۴۳/۷	۴۵/۴	۲۸/۳	۶۲/۳	۵۶/۳	۷/۸	۱۳/۴	۸/۵	۱۷/۳	۹۲/۲	۸۶/۶	۹۱/۵	۸۲/۷	۱/۸	۲/۷	۲/۱	۰/۷	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۶	۹۸/۲	۹۶/۹	۹۷/۹	۹۸/۷
جمع منابع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۱/۳	۳۳/۴	۳۴/۹	۶۸/۷	۵۸/۷	۶۶/۶	۶۵/۱	۳۱/۳	۱۳/۱	۶/۵	۷/۱	۱۷/۶	۸۶/۹	۹۳/۵	۹۲/۹	۸۲/۴	۱/۴	۱/۷	۱/۵	۱/۸	۹/۳	۸/۹	۷/۹	۹/۶	۸۹/۳	۸۹/۳	۹۰/۶	۸۸/۶
هزینه عملیات جاری	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۵/۶	۳۳/۶	۳۷/۴	۹۱/۲	۵۴/۴	۶۶/۴	۶۲/۶	۸/۸	۱۶/۹	۴/۴	۴/۸	۱۷/۲	۸۳/۱	۹۵/۶	۹۵/۲	۸۲/۸	۱/۶	۱/۸	۱/۷	۲/۵	۱۳/۳	۱۱/۸	۱۱/۰	۱۴/۴	۸۵/۱	۸۶/۵	۸۷/۳	۸۳/۱
مالیات	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۴/۸	۱۱/۶	۱۰/۵	۵/۵	۸۵/۲	۸۸/۴	۸۹/۵	۴۹/۵	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹/۷	۹/۸	۶/۵	۶/۸	۹۰/۳	۹۰/۲	۹۳/۵	۹۳/۲
سود سهام	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۰/۶	۱۰/۲	۱۴/۶	۶۱/۷	۷۹/۴	۸۹/۸	۸۵/۴	۳۸/۳	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۳/۰	۱۳/۰	۹/۴	۶/۵	۸۷/۰	۸۷/۰	۹۰/۶	۹۳/۵
سایر حساب های تخصیص سود	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۵/۱	۱۳/۸	۳/۱	۱/۰	۶۴/۹	۸۶/۲	۹۶/۹	۹۹/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۷/۶	۱۶/۰	۴۴/۹	۹۴/۴	۸۲/۴	۸۴/۰	۵۵/۱	۵/۶
بازپرداخت تسهیلات بانکی و سایر وام های داخلی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۲/۰	۵۷/۱	۳۸/۷	۲۴/۷	۵۸/۰	۴۲/۹	۶۱/۳	۷۵/۳	۲۸/۱	۲۶/۰	۳۳/۷	۴۹/۸	۷۱/۹	۷۴/۰	۶۶/۳	۵۰/۲	۳/۸	۲/۷	۰/۲	۰/۳	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹۶/۲	۹۷/۳	۹۹/۸	۹۹/۷
بازپرداخت وام های خارجی	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۵/۴	۱۶/۰	۱۲/۸	۹/۸	۸۴/۶	۸۴/۰	۸۷/۲	۹۰/۲	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۴/۳	۹۸/۷	۹۸/۷	۹۸/۷	۹۵/۷	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
وجه اداره شده	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲/۹	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹۷/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۰	۳۷/۶	۱۹/۴	۶/۸	۰/۰	۶۲/۴	۸۰/۶	۹۲/۲	۰/۰	۰/۰	۱۴/۷	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۰۰/۰	۸۵/۳	۱۰۰/۰	۰/۰
بازپرداخت ودیعه و دیون و سایر پرداختها	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۷/۳	۷۷/۴	۲۷/۸	۳۰/۷	۴۲/۷	۲۲/۶	۷۲/۲	۶۹/۳	۲/۶	۷/۲	۵/۶	۲۱/۲	۹۶/۴	۹۲/۸	۹۴/۴	۷۸/۸	۰/۴	۲/۴	۲/۴	۲/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۹۹/۶	۹۷/۶	۹۷/۶	۹۷/۴
هزینه های سرمایه ای	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۹/۵	۴۰/۰	۴۰/۲	۳۹/۲	۶۰/۵	۶۰/۰	۵۹/۸	۶۰/۸	۸/۱	۱۳/۱	۱۳/۰	۱۶/۳	۹۱/۹	۸۶/۹	۸۷/۰	۸۳/۷	۲/۰	۲/۶	۱/۰	۱/۴	۲/۱	۲/۱	۲/۱	۱/۹	۹۵/۹	۹۵/۳	۹۶/۹	۹۶/۷
افزایش دارایی های جاری	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۹/۸	۱۷/۲	۲۸/۱	۲۳/۲	۶۰/۲	۸۲/۸	۷۱/۹	۷۶/۸	۲/۶	۱/۷	۸/۳	۴/۳	۹۷/۴	۹۸/۳	۹۱/۷	۹۵/۷	۰/۰	۰/۴	۱۹/۷	۰/۰	۳۵/۱	۴۶/۰	۸/۴	۴/۲	۷۴/۹	۵۳/۷	۷۱/۹	۹۵/۷
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۱/۶	۳۴/۳	۳۵/۶	۶۶/۶	۵۸/۴	۶۵/۷	۶۴/۴	۳۲/۴	۱۲/۹	۶/۶	۷/۲	۱۶/۷	۸۷/۱	۹۳/۴	۹۲/۸	۸۳/۳	۱/۶	۱/۸	۱/۵	۱/۹	۹/۲	۸/۸	۷/۷	۹/۰	۸۹/۳	۸۹/۳	۹۰/۸	۸۹/۱
کسر می شود: ذخیره استهلاک منظور در هزینه عملیات جاری	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۷/۶	۵۱/۳	۴۵/۹	۴۶/۳	۵۲/۴	۴۸/۷	۵۴/۱	۵۳/۷	۹/۲	۷/۶	۷/۸	۸/۲	۹۰/۸	۹۲/۴	۹۲/۲	۹۱/۸	۴/۱	۳/۶	۲/۱	۲/۳	۶/۷	۷/۴	۳/۸	۳/۳	۸۹/۲	۸۹/۰	۹۴/۱	۹۴/۵
جمع کل (منابع یا مصارف)	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۱/۳	۳۳/۴	۳۴/۹	۶۸/۷	۵۸/۷	۶۶/۶	۶۵/۱	۳۱/۳	۱۳/۱	۶/۵	۷/۱	۱۷/۶	۸۶/۹	۹۳/۵	۹۲/۹	۸۲/۴	۱/۴	۱/۷	۱/۵	۱/۸	۹/۳	۸/۹	۷/۹	۹/۶	۸۹/۳	۸۹/۳	۹۰/۶	۸۸/۶

توضیح: به عنوان مثال در طبقه بندی اول و برای سال ۱۳۸۳، از کل درآمدهای عملیاتی شرکت های دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، ۸۳/۶ درصد توسط شرکت های دولتی، ۱۴ درصد توسط بانکها و ۲/۴ درصد توسط مؤسسات

انتفاعی وابسته به دولت تأمین اعتبار شده است.

جدول ۶. سهم ۲۰ شرکت اول از کل درآمدهای شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در لایحه بودجه ۱۳۸۶

ردیف	شماره طبقه‌بندی	نام شرکت	قانون بودجه ۱۳۸۵			لایحه بودجه ۱۳۸۶			رشد درآمد ۱۳۸۶ نسبت به ۱۳۸۵		سهم نسبی شرکتها در افزایش درآمد کل شرکتها
			رتبه	سهم (درصد)	درآمد (میلیارد ریال)	رتبه	سهم (درصد)	درآمد (میلیارد ریال)	رتبه	(درصد)	
۱	۲۲۰۳۶۰	شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران	۵	۱/۳۴	۱۹,۱۰۲	۲	۲۱/۴۵	۵۷۵,۶۱۹	۴	۲۹۱۳/۴	۴۴/۰۴
۲	۲۲۰۰۰۰	شرکت ملی نفت ایران - مادر تخصصی	۱	۴۴/۴۲	۶۳۰,۸۲۹	۱	۳۰/۰۶	۸۰۶,۷۴۸	۱۹	۲۷/۹	۱۳/۹۲
۳	۲۹۲۴۶۰	شرکت پالایش نفت اصفهان	۱۹	-/۰۵	۶۶۳	۵	۲/۳۱	۶۲,۰۰۵	۱	۹۲۵۳/۲	۴/۸۵
۴	۲۹۲۵۱۰	شرکت پالایش نفت آبادان	۱۴	-/۱۹	۲,۶۵۹	۶	۲/۱۷	۵۸,۳۳۱	۶	۲۰۹۳/۵	۴/۴۱
۵	۲۲۱۰۰۰	شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	۴	۱/۹۰	۲۷,۰۰۵	۴	۳/۰۴	۸۱,۴۸۵	۱۰	۲۰۱/۷	۴/۲۱
۶	۲۲۰۵۰۰	شرکت ملی گاز ایران - مادر تخصصی	۲	۳/۲۱	۴۵,۶۲۵	۳	۳/۵۸	۹۵,۹۸۱	۱۱	۱۱۰/۴	۳/۹۸
۷	۲۲۰۱۷۰	شرکت سهامی پالایش نفت بندرعباس	۱۵	-/۱۶	۲,۲۵۷	۷	۱/۶۴	۴۴,۰۹۱	۷	۱۸۵۳/۱	۳/۲۱
۸	۲۹۲۵۰۰	شرکت پالایش نفت تهران	۱۶	-/۰۷	۹۳۰	۸	۱/۴۷	۳۹,۵۸۸	۲	۴۱۵۷/۰	۳/۰۶
۹	۲۹۲۴۴۰	شرکت پالایش نفت اراک	۱۷	-/۰۶	۸۸۲	۱۰	۱/۰۹	۲۹,۳۰۱	۳	۳۲۲۲/۳	۲/۲۵
۱۰	۲۹۲۴۸۰	شرکت پالایش نفت تبریز	۱۸	-/۰۵	۷۶۴	۱۳	-/۷۳	۱۹,۴۶۰	۵	۲۴۴۶/۶	۱/۴۸
۱۱	۲۹۲۹۰۰	شرکت پالایش گاز پارس	۶	-/۹۰	۱۲,۸۱۵	۱۱	-/۸۸	۲۳,۵۰۸	۱۴	۸۳/۴	-/۸۵
۱۲	۲۹۲۷۵۰	شرکت پالایش گاز پارسیان	۱۳	-/۲۵	۳,۵۷۲	۱۸	-/۵۱	۱۳,۶۵۵	۹	۲۸۲/۲	-/۸۰
۱۳	۲۹۲۸۸۰	شرکت پالایش گاز فجر	۱۰	-/۶۶	۹,۳۸۰	۱۴	-/۶۹	۱۸,۴۷۳	۱۲	۹۶/۹	-/۷۳
۱۴	۲۹۲۴۹۰	شرکت پالایش نفت شیراز	۲۰	-/۰۵	۶۴۱	۲۰	-/۳۳	۸,۷۴۰	۸	۱۲۶۲/۵	-/۶۴
۱۵	۲۳۰۱۱۰	شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان	۱۱	-/۶۶	۹,۳۵۰	۱۶	-/۶۵	۱۷,۴۳۷	۱۳	۸۶/۵	-/۶۴
۱۶	۲۸۸۲۰۰	شرکت سهامی ارتباطات سیار	۷	-/۸۹	۱۲,۵۹۴	۱۲	-/۷۵	۲۰,۱۰۲	۱۷	۵۹/۶	-/۵۹
۱۷	۲۹۴۶۸۰	شرکت سهامی مدیریت شبکه برق ایران	۳	۲/۲۶	۳۲,۱۵۴	۹	۱/۴۶	۳۹,۰۹۸	۲۰	۲۱/۶	-/۵۵
۱۸	۲۷۶۰۰۰	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۹	-/۷۰	۹,۹۱۳	۱۷	-/۶۳	۱۶,۷۹۹	۱۶	۶۹/۵	-/۵۴
۱۹	۲۷۸۵۰۰	بانک سپه	۸	-/۸۵	۱۲,۰۲۵	۱۵	-/۶۷	۱۷,۸۹۱	۱۸	۴۸/۸	-/۴۶
۲۰	۲۳۰۵۰۰	شرکت ملی صنایع مس ایران	۱۲	-/۵۳	۷,۵۷۵	۱۹	-/۴۹	۱۳,۲۵۵	۱۵	۷۵/۰	-/۴۵
		جمع ۲۰ شرکت اول		۵۹/۲	۸۴۰,۷۴۶		۷۴/۶	۲,۰۰۱,۵۶۵		۱۳۸/۱	۹۱/۹
		سایر شرکتها		۴۰/۸	۵۷۹,۵۴۲		۲۵/۴	۶۸۲,۴۹۳		۱۷/۸	۸/۱
		جمع کل درآمدها		۱۰۰	۱,۴۲۰,۲۸۸		۱۰۰	۲,۶۸۴,۰۵۸		۸۹/۰	۱۰۰

جدول ۷. سهم ۲۰ شرکت و بانک اول دولتی از پرداخت سود سهم دولت و مالیات توسط شرکتها، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در قانون بودجه ۱۳۸۵ و لایحه بودجه ۱۳۸۶

شماره طبقه‌بندی	نام شرکت	قانون بودجه ۱۳۸۵			لایحه بودجه ۱۳۸۶		
		سهم دولت از تقسیم سود (میلیون ریال)	سهم از کل (درصد)	مالیات (میلیون ریال)	سهم از کل (درصد)	سهم دولت از تقسیم سود (میلیون ریال)	مالیات (میلیون ریال)
۲۲۰۰۰۰	شرکت ملی نفت ایران - مادر تخصصی	۲۲,۵۲۰,۶۰۰	۸۱/۱۵	۲۶,۱۳۴,۰۰۰	۷۱/۱۹	۲۶,۳۱۲,۸۵۰	۷۵/۹۴
۲۷۶۰۰۰	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۷۹۵,۰۱۱	۲/۷۴	۷۱۶,۸۰۳	۱/۹۵	۲,۴۵۱,۲۸۵	۷/۰۷
۲۲۰۰۰۰	شرکت ملی گاز ایران - مادر تخصصی	۲۱۷,۵۸۹	۰/۷۵	۷۲۵,۲۹۵	۱/۹۸	۹۳۸,۸۵۳	۲/۷۱
۲۸۳۰۰۰	شرکت مادر تخصصی مخابرات ایران	۸۹,۷۴۷	۰/۳۱	۲۹۹,۱۵۶	۰/۸۱	۶۸۸,۰۷۰	۱/۹۹
۲۷۷۰۰۰	بانک ملی ایران	۴۹۲,۳۰۰	۱/۷۰	۴۱۰,۲۵۰	۱/۱۲	۵۱۹,۶۰۰	۱/۵۰
۲۷۹۰۰۰	بانک تجارت	۵۰۴,۰۰۰	۱/۷۴	۴۲۰,۰۰۰	۱/۱۴	۵۱۸,۴۰۰	۱/۵۰
۲۷۶۵۰۰	بانک مسکن	۴۹۵,۰۰۰	۱/۷۱	۴۱۲,۵۰۰	۱/۱۲	۴۹۷,۴۷۵	۱/۴۴
۲۷۴۵۰۰	شرکت سهامی بیمه ایران	۵۵۴,۶۵۷	۱/۹۱	۲۱۷,۵۱۲	۰/۵۹	۴۷۲,۶۸۳	۱/۳۶
۲۸۰۰۰۰	بانک ملت	۴۰۵,۰۰۰	۱/۴۰	۳۳۷,۵۰۰	۰/۹۲	۴۰۸,۰۰۰	۱/۱۸
۲۷۸۵۰۰	بانک سپه	۳۲۷,۰۰۰	۱/۱۳	۲۷۲,۵۰۰	۰/۷۴	۳۸۳,۴۰۰	۱/۱۱
۲۷۸۰۰۰	بانک صنعت و معدن	۲۰۶,۶۹۴	۰/۷۱	۱۵۵,۹۸۶	۰/۴۲	۳۱۵,۲۱۸	۰/۹۱
۲۷۹۵۰۰	بانک صادرات ایران	۳۰۰,۰۰۰	۱/۰۴	۲۵۰,۰۰۰	۰/۶۸	۳۰۳,۹۶۲	۰/۸۸
۲۶۹۵۲۰	شرکت مادر تخصصی سرمایه‌گذاری‌های خارجی ایران	۳۷,۱۱۹	۰/۱۳	۵۵,۹۵۶	۰/۱۵	۱۶۸,۳۴۸	۰/۴۹
۲۸۰۱۰۰	بانک توسعه صادرات	۱۱۹,۴۹۵	۰/۴۱	۹۹,۵۷۹	۰/۲۷	۱۴۸,۵۰۰	۰/۴۳
۲۷۴۰۰۰	بیمه مرکزی ایران	۸۰,۷۹۸	۰/۲۸	۳۵,۹۱۰	۰/۱۰	۱۱۸,۴۰۵	۰/۳۴
۲۰۰۵۰۰	بانک کشاورزی ایران	۴۵۰,۰۰۰	۱/۵۵	۳۷۵,۰۰۰	۱/۰۲	۱۱۷,۰۰۰	۰/۳۴
۲۷۴۶۰۰	شرکت سهامی بیمه البرز	۴۳,۱۵۱	۰/۱۵	۱۶,۹۲۲	۰/۰۵	۴۴,۹۶۱	۰/۱۳
۲۲۷۰۰۰	شرکت سهامی مادر تخصصی مدیریت ساخت و تهیه کالای آب و برق - سانتکاب	۳۶,۳۳۲	۰/۱۳	۳۰۰	۰/۰۰	۳۷,۸۴۲	۰/۱۱
۲۸۶۵۰۰	سازمان ملی زمین و مسکن	۴۸,۵۶۸	۰/۱۷	۴۰,۴۷۳	۰/۱۱	۳۳,۵۵۸	۰/۱۰
۲۸۳۹۰۰	شرکت دولتی پست بانک	۱۰۵,۰۰۰	۰/۳۶	۸۷,۵۰۰	۰/۲۴	۰	۰/۰۰
	جمع ۲۰ شرکت و بانک فوق	۲۸,۸۲۸,۰۵۹	۹۹/۵	۳۱,۰۶۳,۱۴۳	۸۴/۶	۳۴,۴۷۸,۴۱۰	۹۹/۵
	جمع سایر	۱۵۶,۰۲۹	۰/۵	۵,۶۳۷,۹۲۲	۱۵/۴	۱۶۸,۸۳۷	۰/۵
	جمع کل شرکت‌های دولتی، بانکها و مؤسسات	۲۸,۹۸۴,۰۸۸	۱۰۰	۳۶,۷۱۱,۰۶۴	۱۰۰	۳۴,۶۴۷,۲۴۷	۱۰۰

جدول ۸. وجوه اداره شده شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی در قانون بودجه ۱۳۸۵ و لایحه بودجه ۱۳۸۶

لایحه بودجه ۱۳۸۶				قانون بودجه ۱۳۸۵			
سهم از جمع کل وجوه	مبلغ (میلیون ریال)	نام شرکت	شماره طبقه‌بندی	سهم از جمع کل وجوه	مبلغ (میلیون ریال)	نام شرکت	شماره طبقه‌بندی
۱/۰۷	۱۰,۰۰۰	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۲۹۴۲۱۰	۰/۷۳	۱۰,۰۰۰	شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	۲۹۴۲۱۰
۲۶/۸۳	۲۵۰,۰۰۰	شرکت فرودگاه‌های کشور	۲۸۰۵۲۰	۳/۰۹	۴۲,۱۵۰	شرکت سهامی دخانیات ایران	۲۳۷۰۰۰
۱۰/۲۰	۹۵,۰۰۰	شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	۲۲۱۰۰۰	۱۱/۰۰	۱۵۰,۰۰۰	شرکت فرودگاه‌های کشور	۲۸۰۵۲۰
۲۱/۴۷	۲۰۰,۰۰۰	سازمان ملی زمین و مسکن	۲۸۶۵۰۰	۲۲/۰۰	۳۰۰,۰۰۰	سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران - مادر تخصصی	۲۳۱۵۰۰
۲/۸۷	۲۶,۷۰۰	شرکت سهامی ساختمانی گسترش و نوسازی صنایع ایران	۲۸۵۹۰۰	۲۹/۰۷	۳۹۶,۳۰۶	سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران - مادر تخصصی	۲۳۴۵۰۰
۶۲/۴۳	۵۸۱,۷۰۰	شرکت‌های دولتی سوخته	جمع	۶۵/۹۰	۸۹۸,۴۵۶	شرکت‌های دولتی سوخته	جمع
۳۷/۵۷	۳۵۰,۰۰۰	شرکت سهامی راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران	۲۸۰۵۰۰	۴/۷۷	۶۵,۰۰۰	شرکت مادر تخصصی مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران - توانیر	۲۲۱۰۰۰
۳۷/۵۷	۳۵۰,۰۰۰	شرکت‌های دولتی زیانده	جمع	۶۷,۱۴	۲۰۰,۰۰۰	شرکت سهامی راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران	۲۸۰۵۰۰
				۱۹/۴۴	۲۶۵,۰۰۰	شرکت‌های دولتی زیانده	جمع
				۱۴/۶۷	۲۰۰,۰۰۰	سازمان بنادر و کشتیرانی	۳۰۱۵۰۰
۰/۰۰	۰	مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	جمع	۱۴/۶۷	۲۰۰,۰۰۰	مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	جمع
۱۰۰	۹۳۱,۷۰۰		جمع کل	۱۰۰	۱,۳۶۳,۴۵۶		جمع کل

شماره مسلسل: ۸۲۱۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور (۱۶) بررسی وضعیت شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت (ویرایش دوم).

Report Title: The State- Owned Enterprises in Budget Bill 1386: An Overview

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

تهیه و تدوین: ناهید حکیم شوشتری، علی چشمی، رضا زمانی، محسن فاتحی‌زاده

ناظر علمی: محمد قاسمی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار: ———

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها:

۱. شرکت‌های دولتی (State – Owned Enterprises)

۲. لایحه بودجه ۱۳۸۶ (Budget Bill 1385)

منابع و مآخذ تهیه گزارش:

۱. قانون بودجه ۱۳۸۵ کل کشور.

۲. لایحه بودجه ۱۳۸۶ کل کشور.

تاریخ انتشار: ۱۳۸۵/۱۲/۱۳

نمایندگان محترم می‌توانند متن PDF کلیه گزارش‌های مربوط به لایحه بودجه سال ۱۳۸۶ کل کشور را بر روی وبگاه مرکز به آدرس <http://law.majlis.ir> مشاهده کنند.